

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON : 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendszeres tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatárszerek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lej pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére :
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Beszámoló a székely gazdanapokról.

A Székely Nemzeti Múzeum szeptember hó 15-én tartotta meg 50 éves fennállásának emlékünnepélyét. A Múzeum igazgatósága felkérte az Erdélyi Gazdasági Egyletet, hogy ebből az alkalomból egy kiállítás keretében mutassa be a székely mezőgazdaság és ipar jelenlegi állapotát. Az E. G. E. készséggel vállalta a munkát és szeptember hó 14—16 napjain a munkáit és szeptember hó 14—16 napjain egy méreteiben nagy és erőlköszileg fényesen sikerült kiállítást mutatott be Székelyföld mezőgazdasági és ipari kultúráját.

Az egyesület a kiállítás előkészítésére br. Jósika Gábor elnökle alatt egy közel 1000 tagból álló rendező, 200 tagból álló bíráló- és br. Szentkereszty Béla orsz. képviselő elnökle alatt egy 24 tagból álló helyi rendező-bizottságot szervezett. A kiállítás támogatására felkérte az összes társ- és rokon egyleteket és intézményeket, szövetkezeti központokat, falusi gazdákot, és hitel- és fogyasztási szövetkezeteket. A kiállítás méretei gyorsan bontakoztak ki. A székely földműves és iparostársadalom, valamint a gépgyárak, az első hívó szóra tömegesen jelentették be részvételi szándékukat úgy, hogy a kiállítási irodát már szept. 4-én át kellett helyezni Kolozsvárról Sepsiszentgyörgyre. — A kiállítás helyi előkészületei egyre lázasabban folytak az utolsó napokig. A kiállítás tartama alatt több gazdaggyűlés is volt. A kiállítás megnyitása előtt két nappal megkezdődött már a vidék beözönlése. Egyrészt a kiállítási tárgyakat hozták be a Székelyföld minden legelrejtettebb zugából, másrészt, már 12-én megkezdődött az E. G. E. öt napos falufeljesztési tanfolyama és annak résztvevői gyülekeztek Sepsiszentgyörgyre.

A kiállítás.

A kiállítás megnyitása napján már a kora reggeli órákban egymást érték a vidéki fogatok, szekerek, a szomszédos megyékből az autók, autóbuszok, teherautók. A kiállítás bejárata előtt a kocsik és autók kettős sorban állottak. Hosszu utvonalon, tarka színekben vonultak fel a rokolyás székely asszonyok és harisnyás székely gazdák.

Rendre a notabilitások is érkezni kezdtek. Br. Jósika Gábor E. G. E. elnök érkezett

elsőnek br. Szentkereszty Béla orsz. képviselő helyi rendezőbizottsági elnök társaságában. Ott láttuk ifj. br. Jósika Gábort Aranyosszékről (Várfalva) György József orsz. képviselőt Marosvásárhelyről. Ott voltak továbbá Szabó Béni orsz. képviselő (Brassó), Pál Árpád orsz. képviselő (Kolozsvár), Szász István E. G. E. alelnök (Kolozsvár), dr. Szentiványi Gábor (Uzon), Sinkovits Ottó (Szentkatolna), Szakáts Péter és Varró Elek az Udvarhelyvármegyei G. E. képviselőjében, dr. Török Andor a Sz. N. M. elnöke (Kézdivásárhely), Konya Kálmán, a H. G. E. elnöke, Balogh István a Csikvármegyei G. E. képviselőjében, Hoffmann József az Első Erdélyi Kisállattenyésztők Egyesületének elnöke, dr. Makkay Domokos Csikmege Gyergyóvidéke Gazd. Egyletének elnöke, Lurtz Gyula a Sepsiszentgyörgyi Ipartestület elnöke, Bálint Dénes ny. polgármester, Benkő Gábor a brassói mg. kamara képviselőjében, dr. Ferencz József a Gazd. és Hitelszövetkezetek Szövetsége képviselőjében, dr. Drexler Béla a Hangya fogy. és ért. szövetkezetek központjának képviselőjében, Kovács Gábor és dr. Oberding József a Minerva Biztosító R.-T. képviselőjében, Gyallay Domokos és dr. Vékás Lajos a Minerva Nyomdai és Irodalmi R.-T. képviselőjében, Gyarmathy Károly (Tusnád), dr. Kelemen Géza, dr. Bajkó Zsigmond, Biró Pál, Papolc, Dancs Lajos Kovászna, a falusi szövetkezetek képviselőjében, Ágoston Ágoston (Gyergyóalfalu), Balássy Sándor (Székelyudvarhely), Szász József (Marosvásárhely), dr. Jodál Gábor (Székelyudvarhely), Csutak Vilmos kollegiumi igazgató, László Árpád, Csapó Endre, Felszeghy István, Sipos Samu, dr. Kónya Samu, ref. kollégiumi tanár, dr. Keresztes Károly és dr. Keresztes István ügyvédek, dr. Benedek János közjegyző, dr. Benedek Zoltán orvos, Bogács Dénes postafőnök (Sepsiszentgyörgy), Tökés József (Málnás), dr. Nagy Endre a Szamosmegyei G. E. képviselőjében, Solymos Ferenc, Bölöni Antal (Felsőcsernáton), Orbán János (Uzon), Tóth István (Hidvég), Hann Frigyes (Kolozsvár), Jancsó Géza (Sepsiszentgyörgy), dr. Szele Béla a Brassói Székely Társaság képviselőjében (Brassó), dr. Zágonyi István a Kolozsvári Székely Társaság képviselőjében

(Kolozsvár), Kövesdi Boér Sándor (Hidvég), Bogdán Géza (Brassó), Engly Vilmos (Palaotailva), Gidófalvy István (Doboka, Kolozs-m), Kovács János, Bőjte Ferenc, (Angyalos), Málnássy Ádor (Keresztverc), Sebestyén József (Kőpec), Szakáts Zoltán (Bikafalva), Zathureczky Kálmán (Nagyáfta), Inczédi-Joksmann Ödön (Kolozsvár), gr. Mikes Armin (Zabola), Incze Domokos, Lakatos Tivadar az Udvarhelymegyei Mészárosok Egyesület elnöke (Székelyudvarhely), Szentiványi Árpád (Nagyenyed), Sebessy János (Székelyudvarhely), Tandler Emil a brassói ipari és kereskedelmi kamara képviselőjében, képviseltette magát ezenkívül a mármarosvármegyei mezőgazdasági kamara két taggal. A helyi hatóságok képviselőjében az interimár bizottság elnöke és Majorescu Victor, a város polgármestere dr. Duduc János társaságában jelentek meg a kiállítás ünnepélyes megnyitására. A hömpölygő tömegben nem sikerült mindenkinek feljegyeznünk a nevét.

D. *e. 11 órakor az árkos fuvós zenekar nyitánya hívta fel a közönség figyelmét a kiállítás ünnepélyes megnyitására. A zenekari nyitány után leálltak a bugó cséplőgépek, kattogó traktorok, berregő motorok, majd br. Szentkereszty Béla a következő szavakkal üdvözölte br. Jósika Gábort:

— Amikor a méltóságod vezetése alatt álló Erdélyi Gazdasági Egylet a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum 50 éves fennállásának jubileuma alkalmával gazdasági, ipari és népművészeti kiállítást rendez, s tanfolyamokat tart, hogy ezekben a nehéz időkben is eredményes munkára tanítsa a székely népet, engedje meg, hogy a legszívélyesebb istenhozottal üdvözöljem. Ezen a kicsiny helyen egy kicsi, de törekedő nép munkájának gyümölcseit gyűjtöttük össze, hogy ebből a sokféle értékes látványból mindenki, aki eljönni érdemesnek tartotta, olyan tanulságokat szűrjön le, amelyek az okos és céltudatos munka eredményeit megsokszorozzák. Azon reményben, hogy a székely nép ennek a szerény kiállításnak tanulságait szívében és elméjében elviszi haza s a tanulságokat egy szebb jövő érdekében értékesíti, felkérem Méltóságodat a kiállítás ünnepélyes megnyitására.

Jósika Gábor báró, az EGE. elnöke, a következő szavakkal válaszolt a szívélyes üdvözlésre:

— Örömmel és szent kötelezettségnek

MINERVA

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviselők :

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviselők :

Csikszerecs, Gyergyószentmiklós, Nagyszeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészti képviselő :

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviselők : Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

a tudatával jöttünk el a Székely Nemzeti Múzeum jubiláris ünnepségeire, amelyek a székelység minden nehézséggel megbirkózó életereje és munkaszeretete mellett tesznek tanúbizonyságot. Erdély magyarságának és így a székelységnek is az imperiumváltozás óta meg kellett keresnie a fejlődés egészen új irányait. Ez a kiállítás a fejlődés irányának gyönyörű utmutatója. Bemutatjuk itt a székely ipart, a székely mezőgazdaságot, hogy meglássuk a teendőket, amelyek az előrehaladás érdekében mulhatatlanul szükségesek. Minden jót, amit itt tanulhatunk, magunkévá kell tennünk. A székelységnek, mely az ország összes határaitól a legtávolabb van, legnehezebb a sorsa gazdasági és ipari termékeinek értékesíthetése tekintetében. Csak a megfeszített munka minimálisra redukált igények, kitartó szorgalom segítségével törheti át magát a közigazdasági életünk súlyos válságain. Adj a Mindenhátó, hogy a ma megnyíló kiállításunk a Székelyföld mezőgazdaságának és iparának az a határköve legyen, amelytől elindulva további fejlődése mellett jobb sorsát is remélhesse. Köszönöm Méltóságodnak az Erdélyi Gazdasági Egylet nevében is szíves és meleg üdvözlését, szívem egész melegével köszöntöm Erdély székely népét, üdvözlöm a hatóság megjelent képviselőit és a kiállítást ezennel ünnepélyesen megnyitom.

Az árkosi tűzoltózenekar harsány indulójának hangjai mellett befejeződött a hivatalos megnyitás és a kiállítás közönsége újból szertehullámzott, hogy aprólékosan is megsejmelje a Székelyföld derék iparosainak és gazdáinak impozáns méretű kiállítását.

Ezután báró Jósika Gábor a hatóságok képviselőinek és a kiállításon megjelent notabilitásoknak társaságában elindult a kiállítás megsejmelésére.

Bírálbizottsági tagok:

Termény osztályban:

Agoston Ágoston	Sinkovics Ottó dr.
Imre Béla	Kónya György
Kelemen Zoltán	Bitai Antal
Zathureczky Kálmán	Becassy Imre
Benkő Gábor	Boér Olivér
Bernáld Győző	Hadnagy Gyula
Bajkó Zsigmond dr.	Tóth István
Varró Elek	Mátyás József
Páll János	

Háziipari osztályban:

Blaier Balázs	Makkay Domokos dr.
Balogh Istvánné	Csutak Vilmos
Bányai János	Dávid Gyula
Molnár Kálmán	Szakáts Péter
Nagy József	Páll Gáborné
Mikes Arminné gr.	

Mezőgazdasági gépek csoportjában:

Szentiványi Gábor dr.	Imre Albert
Miskolczy Kálmán	Török Arthur
Mikes Armin gr.	Szász István ifj.
Keresztes Károly dr.	Veress Ádám
Gocsmán Jenő	Séra István
Sikes András	Kónya Kálmán

Baromfiak osztályában:

Seethal Ferenc	Balogh István
Orbán Ferenc	Jancsó
Kovácsnay Gábor	Puiu Aurél
Hoffmann	Bede Sándor
Zajzon Béla	

Méhek csoportjánál:

Lakatos Tivadar	Bede Sándor
Blényessi Károly	Biró Pál
Mátyás József	

A bírálat eredményét osztályonként csoportosítva alább közöljük.

A kiállítás mezőgazdasági csoportjában arany érmet nyertek:

Simon Torda, Leonhardt János Segesvár, dr. Leonhardt József Segesvár, Magyar Magtényészési R.-T. Budapest, képvis. A Hazay Brassó, Matild borviz Bodok, Málnási Andor Keresztvár, Marasesti Román Vegyipari Rt. Brassó, Nagy Lajos Kökös, gr. Nemes Család Uradalmi intézősége Hidvég, „Nitrogén” Műtrágya és Vegyipar Rt. Dicsőszentmárton, Papolczi Hitelszövetkezet Gazdasági Osztálya Papolc, Runhardt Albert Segesvár, dr. Sinkovics Ottó Szentkatolna, Séra István Sepsiszentgyörgy, dr. Szentiványi Gábor Szentiványlaborfalva, gr. Teleki Géza Celna, Török Sámuel Kézdivásárhely, Tóth István Hidvég, Varró Elek Székelyudvarhely, dr. V. Szabó Lajos Érszöllös, br. Wesselényi István gazdasága Nyírsid, M. A. Zikeli Segesvár.

Ezüst érmet nyertek:

Becassy Imre és István Dálnok, Bede Sándor Papolc, Béres Barabás Károly Hidvég, Bitai Antal Komolló, Bölöni Antal Felsőcsernáton, Bocz József Köpec, Bőjthe Ferenc Angyalos, dr. Csicseri Orosz Pál Székelyszenterzsébet, Cseke István Csikszentimre, Cseh Zoltán Héjasfalva, Deák Mária Barátos, Dulló Károlyné Arkos, Farkas György Bikfalva, Györgybiró István Kökös, Imre Albert Papolc, Kovásznai János Angyalos, Kónya Kálmán Nagyberesnyó, Lingner Józsefné Segesvár, Nagy József Nagybacon, Nagy Mihály Barot, Pál Ferenc Szentiványlaborfalva, Reményik Piroska Arapatak, Reményik Mátyás Arapatak, Sebestyén József, Köpec, Seethal Ferenc Miklósvár, Szakáts Zoltán Bikfalva, Szakács György Bibarcfalva, Tóth Istvánné Hidvég.

Bronz érmet nyertek:

Antal Károly Barót, Ágoston Mariska Sepsiszentgyörgy, Bartos Gerő Nagyajta, Bardócz Samuné, Nagybacon, Bartha Samu

Porzol porpác nélkül magot sohase vessél!

A kiállítás a Székely Mikó-kollegium összes helyiségeit kitöltötte. A kollegium nagy kuriáján voltak elhelyezve a mezőgazdasági gépek, a kisállatok és a méhek. A tornacsarnokban és helyszűke miatt annak szintjén a kiállítás mezőgazdasági csoportja nyert elhelyezést. A kollegium földszinti termeiben voltak elhelyezve a kiállítás ipari, első emeletén a háziipari és néprajzi csoportjai, valamint a természeti kincsek osztálya, a második emeleti termekben nyert elhelyezést a székely képzőművészeti kiállítás.

A kiállításon bemutatott gazdag anyag elbírálása nagy gondot okozott a bíráló bizottságnak. Bár a programszerűleg kijelölt időben fogott a juri munkához, mégsem tudta azt idejére befejezni, úgy, hogy csak vasárnap reggel zárhatták le jegyzőkönyveiket a szakcsoportokra osztott al-bizottságok. A bíráló bizottság tagjai sorában szerepeltek:

Általános Kereskedelmi Rt. Előpatak, Apor László Kászonyakabfalva, Adám Attila Zágón, Ágoston Ágoston Gyergyóalfalu, Bürger Albert urad. Boroskrakkó, Bányai János Székelykeresztúr, gr. Aethlen Bálint Kéresd, dr. Bajkó Zsigmond Papolc, Bernáld Győző Angyalos, Benkő Gábor Étfalvazoltán, Bíró István Olasztelek, Kövendi Boér Sándor Hidvég, K. Bogdán Géza Brassó, Czell Károly Brassó, Cukorgyár Rt. Botfalva, „Cioclovina” Betéti Társaság Puj, Chinoin Vegyészeti Gyár Rt. képvis. Spodheim Frigyes és Társa Bukarest, Dánér István Barót, gr. Eszterházy Pál uradalmi Lovászpátona (Magyarország), dr. Eöry István Magyarigen, Farkas Béla Ilyefalva, dr. Gaál Endre Gyergyóditró, Gidófalvy István Doboka, Glück Fülöp Gyulafehérvár, dr. Kelemen Zoltán Papolc, dr. Konopi Kálmán Odvas, Kenyeres Károly és Szegő Árpád Brassó, Kucsmann Arthur Sepsiszentgyörgy, Lázár

Nagybacon, Benedek András Köpec, Benedek Árpád Köpec, Beke Gyula Barót, Bernád Laci János Hidvég, Bocz Emanuel Köpec, Bőjthe Géza Szemera, Cseh Ottilia Héjasfalva, Csűrös Lukács Komolló, idősebb Darkó Lajos Nagyajta, Dombi István Középajta, Gazdag Miklós, Nagyajta, Harkó Ferenc Bikfalva, Hosszu Ferenc Bikfalva, Incze Ferenc Kálnok, Jákó János Köpec, ifj. Kiss György Áron Bölön, Kiss Lajos Szentiványlaborfalva, ifj. Köcher György Sepsiszentgyörgy, Márton Kálmán Réty, Nagy János Erőd, Nagy Dénes Köpec, dr. Polonkai Tivadar Középajta, Rádúj András Kilyén, Sánta Lajos Mikóujfalu, Sebestyén Ádám Köpec, Simon Áron Nagyajta, Sylveszter Aladár Komolló, Sólyom Ferenc Felsőcsernáton, Szabó Mihály D. Fiai Uzon, Szilágyi Pál Komolló, Szilágyi Lajos Középajta, Szakács György Bibarcfalva, Tók Mózes Nagyajta, dr. Vaedt Gyula Segesvár, Zajzon Béla Besenyő.

Ha csodás gyümölcsstermelést akar, permetezzen télen

„SZULFAROL”

kénvegyület permetező szerrel.

Minden gombabetegség, lisztharmat, gyümölcspenész ellen legjobban bevált védelmi szer. Ösztől kora tavaszig, rügyfakadásig permetezzünk 2%-os Szulfarol oldattal!

Lekötők: Aiud-Nagyenyed: Hangya Központ; Alba-Iulia-Gyulafehérvár: Carl F. Jickeli; Arad: Mezőgazdák Kereskedelmi r. t., Sindicatul Viticol Timiş-Torontal; Bistrița-Beszterce: Verkaufshalle; Braşov-Brassó: Krafft & Herberth; Careii Mari-Nagykároly: Spitz Mór; Covasna-Kovácsna: Wittenberger Mór; Cernăuți-Csernovic: Schmidt & Fontin; Cluj-Kolozsvár: S-sor F. Gergely; Dej-Dés: Reuniunea Agricola Someş-Szamosmegyei Gazdasági Egylet; Gherla-Szamos-ujvár: Florian Jakab; Giorok-Györök: Michael Schneeberger; Ludoşul de sus-Felsőludas: Gál Zoltán; Lugoj-Lugos: Camera de Agricultură; Mediaş-Medgyes: Johann Schmidt; Odorheiu-Székelyudvarhely: Varró Elek; Oradea Mare-Nagyvárad: Reuniunea Agricola Bihor-Biharmegyei Gazdasági Egylet; Oravița-Oravica: Farmacia Knoblauch; Pancota-Pankota: Ioan Kayser; Satu Mare-Szatmár: Sindicatul Agriculturilor-Gazdasági Egylet; Sibiu-Nagyszombat: Carl F. Jickeli; Sighişoara-Segesvár: I. L. & A. Hesshaimer; Teremia Mare-Nagyterem: Primăria; Tg.-Mureş-Marosvásárhely: Farmacia Dávid János; Timişoara-Temesvár: I. Faiclevici, Bulev. Reg. Ferd. 8.; Turda-Torda: I. Eszényi.

Vértetű ellen

minden sebhelyet megvéd az

»ALMOLA«

* kátrány-készítmény *

A legolcsóbb Arzén permetezőszer!

ARZOLA „45”

olcsóbb mint minden más Arzén permetezőszer.

Szőlőben: megöli a molyt. Cyümölcsösben: megöli minden rágó férget. Lóherében, lucernában: ápnobogár, bőde stb. ellen

Pénzdíjat nyertek és pedig fejenként 200—200 leit: Ariusd—Erösd községből: Kertész István, Kertész György, Béres György, id. Szabó András, Gönce Istvánné, Nagy Jánosné. — Araci—Árapatak községből: Gászpör Gy. János, Székely János Mártoné, Gászpör P. János, ifj. Bakó János, Béres István, Rafiroiu Gheorghe, Rác István, Gász János Györgyé, id. Balog János Ferenczé, Dénes Gábor, Tök János tűzér. — Haghig—Hidvég községből: Derzsi András, Bernád Laczi János, Béres Pál, id. Barabás Pál, Tök János alsóudvar, Barabás Zsiga, Támpa Joan, Jakab Bálint, Halász Márton, Péterfi Józsefné, Mózes János, Tóbiás Miklós, Péter Dénes, Dávid Mihály, Nagy Pál, Jakab Bálint, Tök János szabó, Zaharia Gheorghe, Béres Bai Ferencz, Péter Dénes, Barabás Lajos, öz. Nagy Mihályné, Lukács Miklósné, Buksa Alexandru primar, Raducz Bálint, Székely István, Dávid István, Dávid János. — Belin—Bölon községből: Pál Imre, öz. Bedő Istvánné, Tólas Miklós, ifj. Kiss György Áron, Berecz Tamás, Gazdag Sándor, Pál Mihály, Bedő Áron, Pál Imre, Vajda Sándor, ifj. Uzoni Sándor, Német Áron, Kozma Sándor, ifj. Kiss György Sándor, Kovács Miklós. — Aita-mare—Nagyajta községből: Bodi Jánosné, Bartha Lajos, ifj. Darko Lajos, Szöcs Albert, Kerekes István, Szöcs Albert, Szöcs József, Kerekes István, öz. Péterfi Sándorné, Rabocskay József. — Miklosoara—Miklósvár községből: Barabás Ferencz, Barabás János, Tüzes Gyula, Gyenge K. Imre, Török Albert, Vargias—Vargyas községből: Bodor Ferencz, Tóth Sándor. — Racus de sus—Felsőrákos községből: Székely Miklós. — Aita-mijlocie—Középpajta községből: öz. Barabás Anné, Nagy L. István. — Chepet—Köpecz községből: Bocz Emánuel, Benedek Imre, Benedek Árpád, Benedek Pál, Bagotai Samu, öz.

Zsigmond. — Sentcral—Szentkirály községből: Sükösd Ferencz. — Chicis—Kökös községből: id. Plugar Tamás. — Georgheni—Gyergyószentmiklós községből: Pál Péter, Madaras Albert. — Cernatul de sus—Felsőcernáton községből: Rétyi Mihály. — Magyaros—Háromszék vm. községből: öz. Pajor Jánosné. — Ozun—Uzon községből: Babos Imre, Vári Szabó Mihály, Kőműves András, Kádár Lajos, Kobruza János, Molnár János, Szabó Sámuel. — Sft. Gheorge—Sepsiszentgyörgy városból: Vásárhelyi János, Fazekas György. — Dobolo de jos—Aldoboj községből: Bács András, ifjabb Kovács Ferencz, Szotyori Ferencz. — Valea Crisului—Kőröspatak községből: Kála József. — Cilien—Kilyén községből: Mondovics Gerő. — Bodos—Bodos községből: Gáspár Elemér. — Zalan—Zalan községből: Szabó Béla. — Comollou—Komolló községből: Bajkó Lajos, Dombora P. István, Veres Miklós, Kiss Ferencz. — Sft. Lunca—St. Ivány-Laborfalva községből: Székely Ferencz, Szőlősi András. — Calnic—Kálnok községből: Kiss Endre, Kiss Károly, Pulogor Sándor, Szabó Zsigmond. — Angelus—Angyalos községből: Gáspár Ferencz idős, Kádár József.

Pénzdíjat nyertek ezenkívül: Papuc—Papolcz községből: Papolczi Hitelszövetkezet Gazdasági szakosztályába tömörült cca. 40 kigazda csoportos kiállítása 5 000 lei. — Teliu—Keresztvár községből: Málnási Andor 1.000 lei. — Baraolt—Barót községből: Nagy Mihály kertész 500 lei. — Arkus—Arkos községből: Dulló Károlyné 1.000 lei.

A pénzdíjak felvehetőek a brassói mezőgazdasági kamarától. A kamara megkezesére postán is elküldi a kitüntetettek részére a nyert összeget.

A kiállítás-kisállat csoportjában aranyérmeket nyertek: Dűch Tamás Cristián, Imre

rás Höltövény, 150 L. Grosz András Höltövény, 300 L. Kanabé Gyárfás Türkös, 200 L. Kiss István Sepsiszentgyörgy, 100 L. Orbán János Uzon, 300 L. Orbán János Uzon, 200 L. Orbán János Uzon, 50 L. Papp Lajos Brassó, 100 L. Róth Emil Höltövény, 100 L. Schoppel András Höltövény, 100 L. Tittes Kata Cristian, 200 L. Tontsch András Höltövény, 100 L.

Oklevelet nyertek: Knor György Cristian, Novy Ottó Feketehalom, Orbán János Uzon, Papp Lajos Brassó, Páljános Adolf Uzon, Rehner Frigyes Cristian, dr. Reichardt Richard Feketehalom, Róth György Cristian, Róth Alfréd Höltövény, Schoppel András Höltövény, Szilágyi Ferencné Sepsiszentgyörgy, Tittes Kata Cristian, Tóth Istvánné Hidvég.

A kiállítás méhészeti csoportjában aranyérmeket nyertek: Biró Pál Papolcz, Engli Vilmos Palotailva, Horhii Balla István Belényes, öz. Kremnitzky Aladárné Kolozsvár, Lakatos Tivadar Székelyudvarhely, Stief Ottó Kolozsvár.

Ezüst érmeket nyertek: Bányász Lajos Gyergyóujfalu, Bogdán Géza Mártonfalva, Szántó Ferenc Nagytusnád, Vánca Mihály Keresztvár.

Bronz érmeket nyertek: Nagy Mihály Barót, Sassze Győző Erhatvan, Siló Béni Csikszereda, Szakács Ferenc Kézdiszentkereszt.

Pénzdíjat nyertek: Deák Béla Sepsiszentgyörgy, 1000 L. Kiss János Alsócernáton, 1000 L.

A kiállítás mezőgazdasági gépcsoportjában aranyérmeket nyertek: Agroterra R. T. Marosvásárhely, Aranygyéresi Agyagipar Rt. Torda, Daragits Sándor Sepsiszentgyörgy, Hann és Társa gépkereskedelmi Rt. Kolozsvár, Hercules cserép- és téglagyár Dicsőszentmárton, Horváth és Rink Sepsiszentgyörgy, Huttera Árpád Sepsiszentgyörgy, In-

A Porzol: a termést növeli, kártevőktől védi, fokozza a csiraképesseget, kezelése egyszerű, ára olcsó! *

Nagy Mihályné, Szebeni Mihály, Katona Lajos. — Araolt—Barót községből: Kakucs Ferencz, Incze János, Balázs Ferencz, Boda Máté Pál, Rózsa Sándor. — Bacanimare—Nagybacon községből: Molnár Pál, Máthé Ferencz, Tokos András, ifj. Józsa Sándor, Nagy Pál, Miklós Sándor. — Chepet—Köpecz községből (más csoportnál): Nagy Ferencz, Benedek Dénes, Csinta István. — Biborteni—Bibarczfalva községből: Benedek András, Szabó Dénes, Benedek Farkas, Szakács György, Bándi István, Szabó József, Ozsvát Balázs, Benedek János, Benedek András, Szabó Károly, Szabó Lajos, Bándy György. — Olasztelek—Olasztelek községből: Bartalis Álmos, Földi János, Máthé Sándor, Gáspár Ignác. — Zoltan—Étfalva Zoltán községből: Deák András. — Bodoc—Bodok községből: Recsenyédi Mihály. — Brates—Barátos községből: Deák Barabás. — Reti—Rét községből: Zoltáni András, Papp Imre, Csősz Antal, Papp József, Papp

Lajos Sepsiszentgyörgy, Novy Ottó Feketehalom, Orbán János Uzon, Roth Walter Brassó, Tittes Kata Cristian, Török Samu Kézdivásárhely.

Ezüst érmeket nyertek: Imre Lajos Sepsiszentgyörgy, Kiss István Sepsiszentgyörgy, Marzell Mihály Höltövény, Tóth Istvánné Hidvég.

Bronz érmeket nyertek: Birtalan Sándor Bitta, Dressnand Vilmos Brassó, Fink János Brassó, Jancsó Géza Sepsiszentgyörgy, Kézsmárki Józsefné Kézdivásárhely, Kocsis Árpád Szentiványlaborfalva, Ozsváth I. Árpád Sepsiszentgyörgy, Roth Emil Höltövény, Roth Walter Brassó, ifj. Sántha Lajos Mikóujfalu, Szász József Marosvásárhely, Timár József Sepsiszentgyörgy.

Pénzdíjat nyertek: Balázs Árpád Brassó, 200 L. Barthelmi Vilmos Brassó, 200 L. Brenndörfer Péter Höltövény, 200 L. Brendörfer Péter Höltövény, 200 L. Fink János Brassó, 100 L. Fink János Brassó, 200 L. Grosz And-

dustria Kereskedelmi és Ipari Rt. Temesvár Láng Keresztély Erzsébetváros, Maskó és Társa Erdélyi Szász Gazd. Egylet Gépcarnoka Brassó, Mathis és Elekes Brassó, Rigler (Ford. képv.) Brassó, Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt. Kolozsvár, Román Ganz Vállalatok Kolozsvár, „Saturnus” Kereskedelmi és Ipari Vállalat Rt. Sepsiszentgyörgy, Szántó Dezső Nagyvárad bizományosa, Kozma Lajos Sepsiszentgyörgy, Teutsch Gyula gépgyára Brassó.

Ezüst érmeket nyertek: Binder Jenő Brassó, Horváth és Rink Sepsiszentgyörgy, Huttera Árpád Sepsiszentgyörgy, Kovács Ignác Brassó, Láng Keresztély Erzsébetváros, Lörincz Endre Kolozsvár, Maskó és Társa Erdélyi Szász Gazd. Egylet Gépcarnoka Brassó, Szabó Márton Brassó, Száva István Kézdivásárhely, Teutsh Gyula Gépgyára Brassó.

Bronz érmeket nyert: Teutsh Gyula gépgyára Brassó. Lörincz Endre Kolozsvár.

A kiállítás ipari csoportjában arany ér-

Kérjen ingyenes ismertető nyomtatványokat, szaktanácsot és áránajlatot.

ŐSZI TRÁGYÁZÁS! Minden gazda tudja, hogy az őszi trágyázás speciális műtrágyája a

MÉSZNITROGÉN

garantált 19—20 %-os nitrogén és 50—60 %-os égetett mésztartalommal. • Őszi búzánál, árpánál, repcénél, szőlőnél a legjobb kifizetődik. • A rétek és legelők legjobb műtrágyája a 15% nitrogént, 15% kálit és 40% trágyameszet tartalmazó

MÉSZNITROGÉN-KÁLI

Szállítunk továbbá: 40—42 %-os kálisót, 16—17 %-os superphosphatot és thomassalakat.

„Nitrogén” műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton

met nyertek: Adorján Béla Brassó, Aracsi János Brassó, Bardoc Béla Brassó, Bardóczi Béla Brassó, Balló Péter Brassó, Bálint Gábor Sepsiszentgyörgy, Bartos Boldizsár Kézdivásárhely, Baróti turógyár Barót, Benedek Sándor Brassó, Benedek Dénes Brassó, Bende Teréz Brassó, Boda Gergelyné Kézdivásárhely, Csákány Balázs Brassó, Csiki József Brassó, Csiki Frigyes Sepsiszentgyörgy, Danér Lajos Brassó, Duka János Arkos, Filipanis István Brassó, Galea István Brassó, Gecse Ferenc Sepsiszentgyörgy, Grünfeld Mór Bukarest, Hellsdörfer és Trelits Brassó, Hovanyec Mihály Sepsiszentgyörgy, Horváth és Rink Sepsiszentgyörgy, Incze Barabásné Sepsiszentgyörgy, Incze Lajos Sepsiszentgyörgy, Jakab Elemér Brassó, Kályhagyár Sepsiszentgyörgy, Karácsony Gábor Sepsiszentgyörgy, Kárpáti Árpád Sepsiszentgyörgy, Kenda Max Brassó, Keresztes Mihály Brassó, Koncz Árpád Csikszentmihály, Kovács Ferenc Sepsiszentgyörgy, Kovács Ignác Brassó, Krausz Gottfried Sepsiszentgyörgy, Kupán Gézánt Sepsiszentgyörgy, Lukács József Brassó, Lurtz Gyula Sepsiszentgyörgy, Lurtz Samu Sepsiszentgyörgy, Márton András Sepsiszentgyörgy, Nagy József Brassó, Nagy József Brassó, Nagy József Brassó, Nagy Sándor Sepsiszentgyörgy, Pál András Brassó, Pállfi Károly Torda, Pásztori és Hettmann Brassó, Pethő Gyula Brassó, Raab Alfréd Brassó, Rosmann Mária Sepsiszentgyörgy, Rúnomi Fémáru gyár Brassó, Sinka Mihály Sepsiszentgyörgy, Schuller Károly Gyergyószentmiklós, Szabó Béni Brassó, Szabó Márton Brassó, Szabó István Kézdivásárhely, Szabó Sándor Brassó, Szabó Ferenc Brassó, Szakács András Sepsiszentgyörgy, Szász Ferenc Brassó, Szép Mihály Sepsiszentgyörgy, Szőke Imre Kézdivásárhely, Szőcs és Fiai Sepsiszentgyörgy, Tellmann Béla Brassó, Tóth Testvérek Brassó, Uhrin György Apáca, Vajda Gyula Brassó, Végh Dénes Brassó, Varga Sándor Sepsiszentgyörgy, Váradai Péter Sepsiszentgyörgy, Vida Dezső Brassó, Zakariás József Brassó.

Ezüst érmet nyertek: Aranyosi János Brassó, Bálint Sándor Brassó, Barabás István Brassó, Benkes és Szász Sepsiszentgyörgy, Bitai Györgyné Sepsiszentgyörgy, Boda Dezső Brassó, Bőjte Márton Brassó, ifj. Dávid Károly Sepsiszentgyörgy, Fazakas József Brassó, Fűzi Mihály Sepsiszentgyörgy, Grünfeld Dávid Marosvásárhely, Györgybiró István Kökös, Kabai Rudolf Brassó, Kerenczky József Segesvár, Kertész Lajos Brassó, Kovács Ferenc Brassó, Lövi Richard Arad, Lungu Gergely Brassó, Majorán Lajos Sepsiszentgyörgy, Mihály András Brassó, Mirce Lázár Brassó, Molnár Andrásné Sepsiszentgyörgy, Muskotár Sándor Sepsiszentgyörgy, Nagy József Brassó, Nagy Dénes Brassó, Nagy Jenő Kolozsvár, Nagy Mihály Sepsiszentgyörgy, Nagy Sándor Sepsiszentgyörgy, Séra Miklós Kézdivásárhely, Szakál István Brassó, Tamás Dénes Brassó, Tarencz János Sepsiszentgyörgy, Varga János Sepsiszentgyörgy.

Bronz érmet nyertek: Bálint Dezső Brassó, Csató Sándor Brassó, id. Dávid Károly Sepsiszentgyörgy, Dávid János Brassó, Dávid Testvérek Sepsiszentgyörgy, Deutscher József Brassó, Horváth Gyula Brassó, Izsák István Sepsiszentgyörgy, Péter Imre Brassó, Raab Károly Brassó, Tóth Aranka Brassó, Zöld Donáth Brassó.

Pénzdíjat nyertek: Arancsi János Brassó, 250 L. Bőjte Márton Brassó, 250 L. Dávid János Brassó, 250 L. Hank Imre Sepsiszentgyörgy, 500 L. Hermann Dávid Sepsiszentgyörgy, 250 L. Horváth Gyula Brassó, 250 L. Hovanyec Mihály Sepsiszentgyörgy, 500 L. Iparos Oththon Sepsiszentgyörgy, 250 L. Jakab Elemér Brassó, 250 L. Jobb Domokos Brassó, 250 L. Kabai Rudolf Brassó, 250 L. Márton András Sepsiszentgyörgy, 1000 L. Nagy Dénes Brassó, 250 L. Péter Imre Brassó, 250 L. Plajer Rezső Brassó, 250 L. Serbán József

Sepsiszentgyörgy, 250 L. Szabó Béni Brassó, 1000 L. Szakál István Brassó, 250 L. Teleki József Brassó, 1000 L. Timár Béla Sepsiszentgyörgy, 250 L. id. Varga András Sepsiszentgyörgy, 250 L.

Oklevelet nyertek: Hank Imre Sepsiszentgyörgy, Hermann Dávid Sepsiszentgyörgy, Iparos Oththon Sepsiszentgyörgy, Jobb Domokos Brassó, Orendi N. Brassó, Plajer Rezső Brassó, Serbán József Sepsiszentgyörgy, Teleki József Brassó, Timár Béla Sepsiszentgyörgy, id. Varga András Sepsiszentgyörgy.

A kiállítás háziipari csoportjában:

Arany érmet nyertek: Ágoston István Zsobok, Balogh Istvánné Csikszereda, Dombay Mária Kolozsvár, Domokos Pál Péter Csikszereda, Duka János Arkos, Gáspár Odön Sepsiszentgyörgy, Hitelszövetkezet Tusnád, Kásas Sándorné Sepsiszentgyörgy, dr. Makai Domokosné Gyergyószentmiklós, Málnási Andor Keresztvár, Molnár Andrásné Sepsiszentgyörgy, dr. Nagy Jenő Csikszentmárton, dr. Paál Gáborné Csikszereda, Református Nőszövetség Árapatak, Református Nőszövetség Erőd, Szakács Ferenc Kézdiszentkereszt, Török Dénes Székelykeresztúr, Vass Áron Makfalva, Konc Árpád Csikszentmihály.

Ezüst érmet nyertek: Bakó Mihályné Árapatak, Barabássy Józsefné Gyergyószentmiklós, Bitai Antalné Komolló, Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesülete Gyergyószentmiklós, Demes Istvánné Csikszentimre, Eltes Pálné Tusnád, Gelei András Gidófalva, Incze Manó Angyalos, ifj. Kerekes Mihályné Árapatak, Kirják Károly Csikszentgyörgy, gr. Mikes Éva Zabola, Molnár Andrásné Sepsiszentgyörgy, Nagy Péterné Csikszépvíz, Veress Miklósné Komollo, Veress Sándor Arkos.

Bronz érmet nyertek: Barabás Györgyné Kilyénfalva, Blényessy Karola Gyergyószentmiklós, dr. Eltes Endréné Karczfalu, Kiss Antalné Vargaalfalu, Madaras Józsefné Gyergyószentmiklós, Oltáregylet Csikszentmárton, Raffain Péterné Tusnád, Református Nőszövetség Zabola.

Pénzdíjat nyertek: András Antalné Ujfalu, Balogh Toncsi Zabola, Bodó Piroska Csikszentimre, id. Bong Istvánné Erőd, Domokos Erzsébet Tusnád, Ferencz Jánosné Csikpálfalu, Gyarmati Margit Tusnád, Kovács Györgyné Árapatak, Márton Erzsébet és Julia Csikszentkirály, Páll Ignácné Tusnád, Sprencz Györgyné Csikszereda, Tok Mária Árapatak, Vajna Erzsébet Zabola.

Oklevelet nyertek: Györbirió István Kökös, Taar Gézané Nagyajta, Vida Gézané Sepsiszentgyörgy.

A kiállítás gazdasági irodalom csoportjában arany érmet nyertek:

E. G. E. Könyvkiadó Vállalati Szakosztálya Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomdai R.-T. Kolozsvár.

Gazdasági könyvtársorozatot nyertek: Gazdakör Angyalos, Gazdakör Kovászna, Gazdakör Olasztelek, Gazdakör Étfalvazoltán, Gazdakör Szentkatolna, Hitelszövetkezet Gazdasági Osztálya Papolc, Hitelszövetkezet Ifjúsági Egylete Középpajta, Hitelszövetkezet Gazdasági Osztálya Papolc, Községi kiskgazdák Hidvég, Kulturház Nagybaczon, Polgári Olvasókör Nagyajta.

A kiállításán kitüntetettek részére a héten megyen ki a kitüntetés jelzéséről szóló értesítés.

A kiállítás támogatása. A kiállítást az összes társ- és rokonegyesületek és intézmények a legmelegebben támogatták. A mezőgazdasági kamarák körül egyedül a brassói kamara nyújtott anyagi támogatást a kiállítás rendezőségének és ez tette lehetővé, hogy a bíráló bizottság pénzdíjakat is osztott ki a kiskgazdák között. A C. F. R. 25-ös csoportokban való utazás esetén 30%-os

utazási kedvezményt engedélyezett, azt is sajnos olyan időben, hogy erről az érdekelteket már értesíteni nem lehetett. A kiállító részére az áruk visszaszállításához 50%-os szállítási kedvezményt kapott a rendezőség, aminek a kiállító hasznát is látták. Jutalom díjakat tüztek ki és segínyt nyújtottak: a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, valamint a Brassói Lapok szerkesztősége, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, az E. G. E. Irodalmi és Könyvkiadóvállalati Szakosztálya, a Papolci Hitelszövetkezet, a Háromszékvármegyei Takarékpénztár R.-T., a Minerva Nyomdai és Irodalmi R.-T. Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T., Nyujtodi, Tusnádi, Tölgyesi, Felvinci hitelszövetkezetek, Zetelakai Gazd. Takarékpénztár, Csiki József Barót, Nyujtodi és kökői gazdakörök. A kitüntetésekéről diszes kiállítású oklevelet az E. G. E. díjtalanul küldi meg a kitüntetettek részére, az érmeik azonban kiváltandók.

A falufejlesztési tanfolyam.

A falufejlesztési tanfolyamot szeptember 12-én Szász István, az E. G. E. alelnöke nyitotta meg, nem remélt nagyszámú hallgatóság jelenlétében.

Megnyitójában ismertette az E. G. E. célját, amelyet a tanfolyamok rendezésével elérni óhajt, majd üdvözölve a megjelenteket, a tanfolyamot az E. G. E. nevében megnyitottnak jelentette ki. Ezután az előadások következtek. Az előadások programszerűen zajlottak le szept. hó 12—16. napjain. Előadást tartottak Török Bálint, dr. Szász Ferenc, dr. Benedek Zoltán, dr. Drexler Béla, Gyallay Domokos, dr. Ferencz József, dr. Oberding József, dr. Nagy Endre és Koos Ferenc. Soron kívüli előadás is volt kettő. Egyiket Kenessey Kálmán, a Magyarországi Hussertestenyésztők Egyesületének igazgatója tartotta a hussertések tenyésztéséről, a másikat Kovács Dezsőné a falusi nők részére a Romániai Magyar Kisebbségi Nők központi titkárságának megbízásából. Mindkét előadás igen érdekes és élvezetes volt. A tanfolyam tanulságait a határjárásokon kívül a kiállítás gazdag anyaga lényegesen növelte. A tanfolyammal kapcsolatban gazdasági tárgyú filmbemutatók is voltak két estén. A tanfolyamot az E. G. E. felkérése folytán dr. Nagy Endre, a Szamosmegyei G. E. titkára vezette.

A komlótermelők gyűlése.

A kiállítás első napján d. u. 4 órakor tartották meg az erdélyi komlótermelők gyűlésüket, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy kérni fogják a komló behozatali vámjának újabb felemelését, miután a belföldi komlókészletek két év óta eladatlanul hevernek a termelők raktáraiban és hasonló sors vár a folyó évi termésre is, miután a sörgyárak részéről semmi érdeklődés nincsen a belföldi komlótermés iránt.

A motoreke bemutató.

A kiállítás második napján, vasárnap, d. u. 2—6 óráig folyt le a motoreke-bemutató. Messzire porzott az út a bemutatóra igyekvő tömegek, fogatok és autóktól. A bemutató iránt érdeklődők száma messze túlhaladta az ezret. A hullámszerűen mozgó tömeg állandóan követte a traktorok berregő zakatolását a barázdákban. A bemutató résztvette:

1. Fehér Miklós gépgyár Budapest, Erdélyi képviselője Hann és Társa Műszaki és Keresk. R.-T., mint az Erdélyi Gazdasági Egylet Géposztálya, (Cluj-Kolozsvár), Hart-Paar traktorral.

2. „Indusztria” Ker. és Ipari R.-T. (Temesvár), Hanomag W. D. traktorral és Eberhardt Appart három vasú ekével.

3. Láng Keresztély (Erzsébetváros), Traktor után akasztható ekével.

4. Mathis és Elekes (Brassó), Renault traktóirai.

5. Rigler (Brassó). Új típusú Fordson traktorral, három vasu ekével.

6. Román Gazdasági Gépkereskedelmi R.-T. Kolozsvár. Internationál traktorral, Eberhardt-féle hármás ekével.

Az Erdélyi Szász Gazd. Egylet Gépcarnoka Markó és Tsa cég (Brassó) bemutatta ezenkívül a Schmotzer-kapát, az Internationál műtrágyaszóró gépet és Láng Keresztély a híres Ulmi ekéket.

A Háromszékvármegyei gazdák gyűlése.

Háromszékvármegye gazdaközönsége szervezkedésének megbeszélése céljából nagyszámban gyűltek össze hétfőn d. e. 10 órakor a Székely Mikó-kollégium disztermébe a vármegye földmivelői és a gazdaköri és szövetkezeti kiküldöttek valamint a birtokos osztály. — Bárá Jósika Gábor az E. G. E. elnöke nyitotta meg az értekezletet. Elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a f. évi február hó 2-án Kolozsváron tartott nagy gazdaértekezlet megbízásából hívta össze az E. G. E. a vármegye kiscgazda népet és birtokos osztályát, abból a célból, hogy tömörülésre hívja fel a földmivelő népet gazdasági érdekeinek megvédése céljából. A lelkesedéssel fogadott elnöki megnyitó után Török Bálint, az E. G. E. titkára ismertette a mezőgazdaság mai katasztrófális helyzetét, mely halaszthatatlanná teszi a földmivelő nép tömegeinek a sorompóba állását. Székelyföld gazdanépe maga kell hogy gazdatársadalmi szervezeteit, gazdaköreit, szövetkezeteit megalakítsa, azok működésébe elevenen lüktető életet vigyen be. A nép maga kell megválassza vezetőit falvanként és azok lesznek hivatva majd a vármegyei gazdasági egylet vezetőségét megválasztani. Konya Kálmán, Sinkovits Ottó, Molnár Kálmán, Sára István, dr. Szentiványi Gábor, Csutak Vilmos és még mások hozzászólása után a jelen voltak elhatározták, hogy az E. G. E. keretében Háromszékvármegye gazdaközönségét megszervezik, lehetőleg minden községben gazdaköröket alakítanak s a megalakuló gazdakörök kiküldöttei megalakítják a megyei gazdasági egyesületet. Mindaddig, amíg ez megtörténhetik, a jelen voltak előkészítő-bizottságot alakítottak, melynek elnökévé dr. Sinkovits Ottó földbirtokost, ügyvezetőjévé dr. Szentiványi Gábor földbirtokost, titkárává Sára István földbirtokost választották meg s egyben a megyét a két várossal együtt összesen 7 főkörletre osztották be, kijelölve a körzetszervezés vezetőit, ezenfelül mintegy 22 gazdát kértek fel a szervezési csoportok munkáinak intézésére, felhíván minden érdekeltet a dr. Nagy Endre által a *Gazdakörök Szervezéséről és Vezetéséről* kiadott füzet beszerzésére és tanulmányozására, mely az E. G. E. Egyesülettől 36 leu beküldése ellenében kapható. A szervezési munkálatok befejezésére két havi időt szabott meg az értekezlet.

Tekintettel arra, hogy Kézdivásárhely és vidékéről aránylag kevesen vehettek részt az értekezleten, Benkő Sándor birtokos, volt járásbíró és dr. Molnár Dénes bizáltak meg azzal, hogy ifj. Hadnagy Gyula és báró Apor Péter csoportalakításokra felkért birtokosokkal egyetértve, kiegészítsék a Kézdi-járási szervező-bizottságot.

A cukorrépatermelők gyűlése.

A cukorrépatermelők szept. 16-án déli 12 órára hirdetett gyűlése elmaradt, mert a háromszékvármegyei gazdák gyűlése fél kettőig tartott. A székelyföldi cukorrépatermelők gyűlését egy későbbi időre fogja az E. G. E. ismét összehívni.

A Sz. N. M. emlékünnepe.

A Székely Nemzeti Múzeum jubiláris emlékünnepe szept. 15-én vasárnap d. e.

tartotta meg. 11 órakor dr. Török Andor, a Múzeum elnöke megnyitotta az emlékünnepet. Megnyitó beszédében megemlékezett az alapítóról, özv. Cserey Jánosról, ismertette a székely ősi alkotmányt, melyek oly különállónak és jellegzetessé tették a székelységet. Beszéde, melyet szónoki lendülettel adott elő, tartalmasságával, magas szárnyalásával mély hatást keltett.

Utána Csutak Vilmos múzeum-igazgató ünnepi beszéde bilincselte le a közönség figyelmét. Felsorolta a múzeum alapításának előzményét, az a apítási aktus 50 évvel ezelőtti lefolyt eseményeit, a múzeum félszázados történetét, adatokkal felsorolva a fokozódó gyarapodását és erősödését, jelenlegi helyzetét és a jövő feladatait.

Az ünnepi beszéd után következtek az üdvözlések, melyek mindegyike annyi szép és nemes gondolatot tartalmazott, hogy érdemes lenne szóról-szóra megemlékezni azokat. Helyszüke miatt azonban csak megemlítjük, hogy Zomorai Dániel a r. kath. egyház, Dr. Szele Béla az Erdélyi ref. egyház és a brassói Székely Társaság, Dr. Szentiványi Gábor az unitárius egyház, Papp Endre az evangélikus egyház, Montag Imre az izr. felekezet, Roska Márton az EME és a kolozsvári egyetem, Csáki Richard a Deutsches Kulturamt für Rumänien, Teutsch Gyula a Barcasági Szász Múzeum, Sándor József szenátor az EMKE, Br. Jósika Gábor az EGE, Balogh István a csiki, Makkai Domokos a gyergyói, Szakáts Péter az udvarhelyi gazd.

egyletek, Zagoni István a kolozsvári Székely Társaság, Vajna Miklósné a jótékony Nőegylet, Kern Rezsőné a ref. Nőszövetség, Kónya Kálmán pedig a múzeumot gondozó és fenntartó Székely Mikó kollégium nevében mondott üdvözlést. Ezután dr. Keresztes Károly igazgatóválasztmányi titkár felolvasta a levélsorát és távirati üdvözlések hosszú sorát.

Végül báró Szentkeresztly Béla alelnök mondott rövid, hatásos záróbeszédet, melyben köszönetet mondott a résztvevőknek, üdvözlőknek s reámutatott a kulturintézmények feladataira, mellyel a gyönyörű emlékünnepe véget ért.

Emlékkönyv

A múzeum igazgatósága a jubileum emlékére vaskos Emlékkönyvet adott ki, mely magas tudományos színvonalu mű, a múzeum javára kapható és megrendelhető lapunk kiadóhivatalánál is pld.-ként 600 L.-ért, mely összeg a postai portóval együtt előre beküldendő. A számozott példányok ára 1000 L. Aki a székely kultúra fejlődésének ügyét szíven viseli, rendelje meg az emlékkönyvet.

Közébd, hangversenyek stb.

A Székely Nemzeti Múzeum emlékünnepeivel kapcsolatban 14-én és 15-én este a Múzeum és a Brassói Székelytársaság hangversenyt rendeztek. A kiállítás megnyitása napján, valamint a jubiláris ünnepély napján többszáz terítékes bankett volt a Tankó-kertben.

A sepsiszentgyörgyi kiállítás.

Méreteiben impozáns, tanulságaiban páratlan, a felvonuló gazdatömegekben meglepő volt szinte kedvet kap az ember, hogy a szaklap kereteit túllépve zsurnálistának csapjon fel az ismertetésnél. De hiába, fékre van szükségünk és a komoly ténymegállapításoknál kell maradnunk. Nézzük csak, hadd beszéljenek a kiállítási kalauz számai: gépkiallító 34 cég, traktor bemutatón résztvevő 5 szántógép, 1 műtrágyaszóró, több fogatos eke, kisállatot állítottak ki több mint 80-an, mezőgazdasági terményt 144-en, iparcikket 118-an, háziipari cikket, régiségeket nem is veszem sorba. Résztvevő 12 művész 114 képpel és 27 szoborral. (Vass Áron.) Ott voltak az összes nálunk érdekelt bel- és külföldi mezőgazd. gépgyárak, majdnem valamennyi székelyföldi ásványvizünk, minden műtrágyagyárunk és ott volt több ezernyi tömeggel a tanulni vágyó székely gazdanépnek minden rétege. Bátran elmondhatjuk ilyen kiállítást — eltekintve a mintavásárártól — nem látott 15 év óta Erdély. Akik a kolozsvári kis E. G. E. kiállításokat lesajnálják meggyőződhetnek róla, hogy Kolozsváron nem az E. G. E.-ben, hanem termőföld és néphinterland hiányában van a hiba.

A föld s a nép is más odalént. A székely gazdákat a nyugati kulturáramlatok megmozgatták és amiről mi idefent észak Erdélyben csak hallunk, vagy talán nem is hall gazdanépünk, az már ott élő valóság. A kiscgazda ott javarészen vetőgéppel vet, a birtokosok előtt mindennapiak a zab és árpa, burgonya meg kukorica újabb nemesített típusai, szimmentháln kívül alig van más szarvasmarha, sertéseik javarészen yorkok, baromfi udvarukon megjelentek a Rhade Island és Leghornak. Mezőgazdasági kulturszellő csap onnan felénk és hála a E. G. E.-nek, hogy összetobozta, rendszerbe foglalva bemutatta. Ideje volt megtudnunk mindezt.

A gépek előterében a traktorok állanak. Már odabent a kollégium udvarán sok nézőjük van. Az új Fordson, vezető nélkül, körben kering. Kiállítója reklámlapokat osztogat, melyek előnyeit a régivel szemben magyarázzák. Egy

adat megüti a füleket a régi 22, ez 30 lóerős; amaz 2, ez 3 eketestettel szánt. Hopp! itt baj van — gondolom — 3 ekéhez a régi arányban 33 lóerő kellene. No, majd meglátjuk a szántásnál. A Harri Parr tömzsi kis teste előre elárulja erejét, komoly Internacionál olyan mint strucc a kacsák között, hosszú kéménynyakával. A Selektorok a kiállítás másik gépszencái. Olyanok, mint egy-egy cséplőszekrény. Itt vannak a Selektor és Superior szita, rosta, fuvó, kavará, triöröző, alakatrészekből összekombinálva. De ni, szemetet tesznek beléjük és kiadják a legszebb vetőmagot. Büszke lehet egyikre a brassói mezőgazd. kamara, bár utána vásárolnák — autók helyett — a többi kamaráink is. Egyéb mezőgazd. gépekről fölöslegesnek tartjuk e helyen szólni.

A termény teljesen megtöltötte a Mikó kollégium hatalmas tornacsarnokát. Virágdiszek, drapériák, gabonakalászkok és minták között feltűnően kevés a gyümölcs. Alig 4—5 kiállító hozott alma, körte és szőlőt. Ezeket elfujta a Nemere. Sok a lencse, Háromszék büszkesége, melyet ma is 1800 lejjel fizetnek, a katasztrófális gabona áresés idején. Egyik szakértő magyarázza, hogy a nagy tányérlencse a legkeresettebb, a színnek zöldesnek kell lennie. Emeli értékét, ha apró kis barnás foltok tarkázzák a zöld alapot, csökkenti, ha szögletesre hajló kövérebb szemek is vannak közöttük. A nagyobb gazdaságok majdnem mind nemesített vetőmagokkal dolgoznak. K. Boér Sándor Székács 17-est, vöröskalászu diószegit mutat be, mely magas tengerfelszín fölötti fekvésben is gyönyörű termést hozott. Árpából majdnem minden birtokosnál ott vannak a Hanna mellett a finomabb Sörárpák az Izária és Banánia, zabból a Svéd, Sieger és Aranyosó. Különösen kitűnik az új fajtákkal a Botfalusi cukorgyár. A gr. Nemes uradalom Hidvégről vezet kukorica gyűjteményével. Kezdi a Székely nemesített és folytatja a Lapusnyaki, Red Grell, Funk Iellaw és Csinkvántinnal. Értékes a burgonya gyűjteménye is, melyben ott találjuk Woltmann gyöngyét, Deoara, Krüger, Ragis 10, Gelkoragis, Sárka rózsa, Fehér és kék kiffiket.

Dr. Konopi Kálmán szép fényképfelvételeket és nemesített vető magvait mutatja be, Beczása Imre és István Dálnoki birtokosok mintagazdasága oly gazdag és sokoldalú terménykollekcióval szerepel, melytől alig tudunk megválni. A helyiek közül kimagaslik még dr. Sinkovits Ottó (Szentkatolna), dr. Szent-Iványi Gábor (Szt. Iv. Laborfalva), Nagy Mihály (Barát) kertí vetemények, virágok, dr. Bajkó Zsigmond (Papólc), Málnásy Andor (Keresztvár) és Séra István (S. Szentgyörgy). Am nyugodtan pihentethetjük local-patriotismusunkat, mert itt van Erdélynek majdnem minden számottevő mintagazdája a gr. Telekies, br. Wesselényi az összes Szász testvérek (Dezmér és Pusztakamarás), Lázár Simon (Torda), Gidófalvy (Doboka) és a többiek.

Vonzó, új színeket vegyitene a termények közé Krausz Gottfried (S.-Szentgyörgy) művészi süteményei, Kremnitzkiné mézes tésztaí, Incze István (Barót) sajt termékei és Dulló Károlyné (Árkos) olyan zöldség és gyümölcsbefőttjei, melyekkel akár egy világváros kiállításán is becsületet szerezne a székely névnek.

A tornacsarnok kincse ezekkel sincs kiemelve. Pódium emelkedik egyik sarokban, mely 16 község kiscgazdái terményeit mutatja be. Legjobban kiválik közülök Hidvég, de nincsenek messze mögöttük Erősd, Árapatak, Nagyajta, Biborcfalva és Nagybacon sem. 16 község egy csarnokban. Ki terelte ezeket össze? Két áldozatos gazdavezér áll az élükön K. Boér Sándor és Tóth István személyében. Két fiatal kulturharcos gazda, kik a tornacsarnokot a pompás gazdasági aranymondások egész tömegével is ellátta. A nép, melynek vezérei ott nézegeti meleg szeretettel őket, mi pedig érezzük, hogy nincs kitüntetésünk, mely méltó lenne hozzájuk. Papólc község Hitelszövetkezetének kiállítása a kiállítás másik fénypontja. Olyan mintha gyöngyszemekből volna összerakva. A népért folytatott évtizedes kulturmunka gyöngyszemei ragyognak felénk. Vezetők dr. Kelemen Zoltán gyárigazgató, Imre Albert mérnök és Bede Sándor tanító. Mind a hárman ott voltak és az egész kiállítás alatt nem a maguk érdemét, hanem a szövetkezeti eszme nagy népmegváltó diadalát hirdették. Szemük vágyódva nézett az első díjra a „Magyar Nép“ 88 kötetes könyvtárára, melyet meg is nyertek. A „Magyar Nép“ itt kért és nyert méltó elhelyezést a falvak népe kiállítására között. Fekete alapon piros betűkkel hirdeti a grafikonja, hogy már 19500 előfizetőt verbuvált a falu fiaiból kinőtt lelkes, intelligens írói gárdája. Ott voltak az ólom és papírmásé betükatonái is, melyek az új erdélyi magyar falu evangéliumát hirdetik. Mi tudjuk, hogy ahova ez a lap jár, ott templom épül, új harang csendül, iskoláink élnek és földhöz ragaszkodó, önerejében vezetőiben bizó nép él.

A kisállatok csoportja olyan hatalmas Emdeni ludakkal kezdődik, hogy az ember megijed tőlük. Vezet ebben a csoportban „Az Első Erdélyi Kisállattenyésztők Egyesülete“ Brassó. A tenyésztés irány még nem annyira kiforrott és egyöntetű, mint Magyarországon. Itt vannak ugyan a diadalmas Rhode-Islandok és Leghornok is, de mellettük tulnyomó a régi tarkaság a Plymouthok, Langshanok, Orpingtonok, Minorkák, Wyandották. A tavasszal azt hittem, évek fognak még eltelni, míg azt a két baromfit (Rhode-Island, Leghorn) megismeri Erdély gazdaközönsége, melyekkel a kis Magyarország ma több aranykoronát vesz be külföldről, mint a háboru előtti nagy Magyarország és lám „a Borca“ síkján és a háromszéki Szépmezőn már akár vagonszámra vásárolhatjuk a két értékes tyukfajtát. A házinyulak, galambok, kutyák — szerintem — nem tartoznak a beszámoló keretébe, mert inkább műkedvelő cikkek, mint gazdaságilag komolyan számbajöhető állattenyésztési ágak.

Szarvasmarha, ló és sertés állományát szept. 15-én az állatvásártéren mutatta be Há-

romszékmege gazdaközönsége. A haladás itt is meglátszik. A székely ló nagyot haladt és óriásit nyert szépségben, nagyságban és formában anélkül, hogy pompás csontozatát feláldozta volna. A szimmentáli marha átvette az egyeduralmat itt is. Mint a háromszékiek mondják, ők teremtették meg a szász vidék szimmentáli jellegét is, mert amíg a szászok el tudták helyezni a pinzgauiban oly nagyszámú selejtes példányokat Háromszéken addig virágzott ez a fajta a brassóvidéki szászoknál is, de mihelyt Háromszék határozottan állást foglalt a szimmentáli mellett, ők is beszűntették a tenyésztést. Panaszom van itt a köztenyésztésekre. Az állomány vérfrissítést igényel. A községi bikáknak jobbaknak kellene lenniök. Maga a kiscgazdaközönség is import után sóvárog és irigykedve nézegették Zoltán községnek tavaly importált hatalmas bikáját. Itt megint Boér Sándorba botlunk, kinek tenyésztete kiváló formákat mutat s mindössze a testnagyság hagy kívánni valót. Sertésben a székely vágyakozva nézi a yorkokat. Próbálkozik is velük; de, hogy eredményeket érjen el, ahhoz előbb rendbe kell hoznia legelőit és legelő marhaállományát, addig — legtöbb helyen — marad a mangalica. Jubban a cigája szaporodása állapítható meg.

De térjünk csak vissza a kiállításra!

A Mikó kollégium terméi a gyári, kézmű- és háziipar kincseit fogadják magukba. Az első teremben a szücsök uralkodnak. Közepén Szabó Béni brassói képviselő gyönyörű szőrmesátra. Van abban minden, ami finom, izléses és drága s amiről sokan azt hinnék csak külföldről lehet ilyet behozni. Pompás bundák, hermelin boák, de mindenek között legnagyobb érték az a vasszorgalmu, minden póz nélküli szücsmester, aki maga szorgalmával és páratlan őszinte egyszerűségével az erdélyi magyarság vezetői közé küzdötte fel magát. A többi termekben Bálint Gábor (S.-Szentgyörgy) és Szakács Andor aranyermes csizmái, a sepsiszentgyörgyi Cserépkályahagyár izléses kályhái, Csiki Frigyes (S.-Szentgyörgy) uriszoba butora és ugyancsak a helyi Moskotár Sándor ebédlőszoba berendezése köti le figyelmünket. Iparos művészekben nincs hiány. (Csak vevők is volnának.)

Németek mondták nekem a háboru alatt, hogy a magyar mesterembernek nincs párja izlés, csin, meg áru tartóssága dolgában. Az ő készítményük ritkán tucatarú, csak az a kár, hogy az egyéni izlés nemes vonásait ma sem bírja sem nem akarja megfizetni a publikum. A brassói iparostanoncok 35-en vettek részt a kiállításon. Közülük 32 magyar. Lám az új nemzedék nő és becsülettel akar tovább küzdeni a székely kézműipar jövőjéért.

Az első emeleten a háziipar az ur. Van egy terem, a kulcsát a tiszteletes őrzi, ki egy pillanatra sem mozdul el, amikor nyitva az ajtó. Árapatak község asszonyai és leányai mutatják ott be kézimunka ügyességüket. Párnák, amelyek nagymamák korában készültek, s amelyeken nem aludt soha senki, asztal- és ágyszerítők, kendők, melyek mellett megáll és órák-hosszat nézeget az ember. Rajtuk költészet a varrás, kacagó napfolt a színek, milliónyi öltések sorakoznak művészetté. Eladni? Nem azért jöttek. Drága hagyomány minden darab. Csak úgy hallották Dávid Gyula tiszteletestől, hogy Szentgyörgyön lesz minden ami szép és székely. Elhozták hát ők is legjavát mindennek. Páratlan remek minden darab itt. Oda lehet állítani az árapataki varrottasokat a legmodernebb csipke, vagy recemunka mellé. Hadd piruljanak a modernnek az ő művészet frissesége mellett. Árapataknak versenytársa is van Erősd községben, mely ugyanazt a stílust nem kisebb művészettel üzi. A csiki festett szőttek és szőnyegek is nagyszerűen megállták helyüket, valamint a zabolai háziipar készítmények.

Hogy semmi sem maradjon el, előkerültek az eklézsia ládából több száz éves kelyhek finom ötvös munkái is.

Művészet. A kiállítók tizenketten vannak. Mit is mondjunk róluk? Nagy részük vivődő, ut-

kereső lélek, kik a közönséget nem sokra nézik. Mint mondják saját vérüket festik. Ez elvnek hódolva a közönség is saját maga után igazodott és a találkozás nem volt gyümölcsöző egyik részről sem. Pedig Nagy Imre „Család“, Kásás Ernő „Székely falusi ház“, „Kerekeskut“, Dezső Miklós „Sarjurakó székelyek“, Mosóasszony“, „Őszi hajnal“ és „Őszi táj“ című képei méltán több figyelmet érdemeltek volna. Hibáztatjuk Nagy Imrét, ki mesés tollrajzaiból egyet sem hozott el, pedig ebben igazán ő a mesterek legjobbika. — Gidófalvyné Pataky Etelkára nem vonatkoznak a fent elmondottak. Az ő napsugaras képein mindenkinek megakad a szeme. „István bácsi“, „Salonrészlet“, „Nagyanyám“, „Csendélet“, „Cséplés“, „Tornácós ház“, mind-mind kacagtató boldogságról, csupa napfényben fürdő derűről beszél. Ezeket kereste, vásárolta, szerette mindenki. Hiszen olyan komoly, komisz az élet, hadd regéljen legalább a művész nekünk az elvesztett s talán ismét eljövendő boldogságról. Gidófalvyné eladott 10 képet, a Székely Múzeumnak adományozott kettőt.

Vass Áronnak itt is csodájára jártak. Medvéi, bivalyai, kaszaverő székelye, furulyázó pásztora és üstös cigánya a legnagyobb bámulatot váltották ki. Az agyag is él kezei között. Bivalyainak igazán fénylő szemei vannak. Mi lehetne ebből az ő székely tehetségéből, ha megismerkedne az anatómia titkaival? Ha egyszer elvinné medvéit valamelyik világvárosba, hogy táncolják ki neki a kényeret, hirt, dicsőséget? A Vass Áron szereplése igazi székely egymásratalálás volt. Az ő pultja előtt megállt mindenki, mert életet ad a maga havasi tisztaságában minden raffinált lelki probléma nélkül.

Im ennyi röptében nézve a sepsiszentgyörgyi kiállítás anyaga. Lássuk közönségét is. Az első napon jött a város és vidéki intelligencia. Megmozdult Erdély minden számottevő közéleti férfia és elhozta elismerését, szeretetét a székely földnek, a székely népnek. Bent szédületes tolongás, kint a kollégium kapuja előtt türelmetlen várakozás. Jósika Gábor báró az E. G. E. elnöke eljött személyesen megnyitni a kiállítást, nagy öröme a gazdaközönségnek. A brassói mezőgazd. kamara Nistor alelnökkel és 60000 Lei anyagi segéllyel képviseltette magát a kiállításon.

Az első nap ünneplő tömegében — aggodva láttuk — hiányzott a székely kiscgazda. De a második napon ott voltak ők is. Százával, ezrével jött a falvak népe és mentegetőzött is illendően. Sok a dolog, most van a sarjgyűjtés, zaboratás, cséplés és annyi gondja van ma a szegény embernek. Mert tul az ünnepen, fényen itt a panasz a mindennapi kenyér. A gabona árának zuhanása a kisemberek tizezreit fenyegeti pusztulással. Az adó itt is nő, az ipari cikkek itt sem olcsóbbodnak s a székelyföldi bankok sem akarnak már halasztást adni.

Uram Isten! Mi lesz velünk? Hát ti kérdezitek ezt székelyek? Egy kis Nemere, mely deret hozott, falevelet ráz le; férges gyümölcs pottyán, megbomlik itt-amott egy-egy ócska háztető. Ennyi az egész. Fázunk, de nem félünk. Dolgozunk és nem bukunk el. Erre engednek következtetni a szentgyörgyi szép napok.

Dr. Nagy Emdre.

Az	264
Ambrosi szőlőoltványtelep Medgyes-Medias	
Tul. Dr. AMBROSI ALFRED	
szállít elsőrangu és garantált fajtisza minőségű szőlőoltványokat, amerikai alanyvesszőket. — Kérje új árjegyzékünket.	

A falusi magyar nők feladatairól.*

Írta és az E. G. E. által Sepsiszentgyörgyön 1929 évi szept. hó 12—16 napjain rendezett falufelújítási tanfolyamon előadta: Kovács Dezsőné.

Tisztelt Hallgatóim!

Örömmel üdvözlöm mindnyájukat, mert már magában az a tény, hogy jelenlétükkel megtisztelnak, érdeklődésüket bizonyítja a nők gazdasági élete iránt és hátha tárgyalásunkból valami pozitív haszon is származik.

Mikor már jó ideje írásban és élő szóban a nők gazdasági életét feszegetem, teszem azt abban a szent meggyőződésben, hogy van Erdélyben legalább 40.000 olyan magyar leány és magyar nő, aki már ura és atyja foglalkozása után a gazdálkodásra van kijelölve akár a sorstól, hiszen Erdély magyarságának mintegy 80% gazdálkodó, földmivelő! Mi természetesebb, mint hogy a családtagok egy közös cél érdekében összefogjanak s anyagi jólétet teremtsenek, ami közvetve, mindnyájunknak haszna. Hiszen bizonyos az, hogy ha a *gazdálkodónak* van pénze, akkor mindenkinek van: a szabónak, a cipésznek, a fűszeresnek, akkor könnyebb taníttatni a gyermekeket, könnyebb áldozni egy jó könyvre, egy jó hírlapra, könnyebb áldozni iskoláinkra és az egyház céljaira.

Ha már a körülmények minden áron arra utalnak, hogy dolgozzunk, akkor az a természetes, hogy a közfelfekvőt figyeljük, a létezőt pártoljuk.

Pedig a magyarság életkörülményei a *nőt a gazdasági pályára utalják!* A megváltozott viszonyok között, a hogy a tények mereven mutatják, a mi leányainknak még 2%-je sem kap elhelyezést állami alakulatoknál; felekezeti iskoláink máris rendelkeznek a megfelelő női tanerőkkel, csak itt-ott kell 1—1 pótlás. És a mit nem utoljára kell figyelembe vennünk, a lányok tudományos kitaníttatása oly kétségbeejtően igénybe veszi a családok teherbíró képességét, hogy rálehet bizonyítani, hogy sok család anyagi hanyatlásának éppen ez az oka. És akkor hol helyezkedjék el a lány?

Hiába hangoztatjuk, hogy szellemi, hogy kulturfőlényre kell törekednünk, hiszen a magyar társadalom már képtelen a sok, sok áldozatra. Csak szedjük számba, hogy milyen erőfeszítésekkel próbáljuk összegyűjteni egyetemi hallgatóinknak a segílyt, a kenyert. Pedig ez csak egy példa. Hol a forrás egy pár év múlva még, ahonnan életerőt merítsünk?

Csak a földben, az anyaföldben kell bízunk. Az mindig helyt áll, ha kellő felkészültséggel dolgozunk!

Ma, akinek csak keze-lába van, az irodákba tolu, — a legtöbb esetben éhbérért! A család elveszt egy munkaerőt; az idegennek dolgozó leány, vagy asszonyunkás nem szerez annyit, hogy magát eltarthassa; amit szerez, azt divatos holmikra, a legutolsó divat rongyaira költi, mert az irodákba úgy öltöznek, mintha bálba mennének! A nő elszokik a házi munkától. Az irodában, gyárban semmi sincs, ami nőiessége előnyére volna; semmit sem tanul, aminek, mint nő, anya, feleség hasznát vehetné.

Ez a sok irodás lány és asszony mind ott van az általam már említett legalább 40.000 nő számában, ki belterjes gazdálkodással valóban segítségére volna és lehetne családjának, segíthetne a férjnek, az atyának; emelhetné a család anyagi helyzetét; volna termelő a családban, nem fogyasztó; — segítene szegény, sorstól megkínzott magyar fajtánknak!

A földműveléssel, a gazdálkodással foglalkozó férj, atya, testvér mellett van ma a feleségnek, a lánynak a helye. Annak a 40.000-nek legalább is, ki az erdélyi 80% magyar gazdálkodóhoz tartozik. Okosan, energikusan kell a magyar nőnek a részét kivenni a gazdálkodás belterjes részéből; azzal a szorgalommal

kell otthon dolgoznia bár 8—10 órát, mint a hogy az irodában dolgozik 10 órát is. Nem szabad pusztulni hagyni az előttünk fekvő értéket; meg kell próbálkozni a kinálkozó adottságból, a körülmények számbavételével menteni a tisztességes, a sikerekben haladó megélhetést; Változtatnunk kell a régi felfogásunkon és azokra az utakra térnünk, melyik itt Erdélyben természetesen adódnak, mert ezek visznek minket előbbre! Itt van a biztos kenyér! Itt van a szabad akarat ezen a pályán. Másként van rabszolga nyomoruság és rabszolga elpusztulás!

Engedjék meg most már, hogy a belterjes gazdálkodásnak bár néhány ágára rámutassak, melyekben nőink kiváló eredményeket mutathatnak fel.

Itt van *példának a kertészet.*

Milyen elhanyagolt ága ez gazdasági életünknek! Pedig *hogy kifizeti* magát, bizonyítják a kolozsvári hóstáti asszonyok, akik munkájukkal valóságos jelentős pénzforrásai a családnak; bizonyítják Kolozsvárt a közép-utcai virágárusok, akik családot tartanak fenn okos virágtenyésztésükkel, a bánáti, ujara í svábnék, akik egy év alatt *négyszer* ültetik be újból a kertjüket; tudok sok családot, akik palánták, gumók, magvak eladásából jelentős hasznot mutatnak fel stb., pedig *ezek nem tanult* munkaerők hanem csak élnek abból, amit a gyakorlat juttat nekik.

De, hogy mit jelent a kertészet tanult, szakképzett egyéneknek, itt a gyönyörű példa Feketehalmon, Brassó mellett

Feketehalmon 1922-ben kezdték meg újból a kertészetet többen, *köztük nők is*, s ma sok millió a forgalmuk. Az öreg Krausz pld. 6 év alatt oda fejlődött, hogy ma 4000 négyzetméternyi területen van pompás virágháza és csupán a virágházak fűtésére évenként 1.200.000 lei ára olajat használ fel. Ehhez hasonló számokkal dolgozik a többi száz kertész is nem ezer holdas birtokon, hanem néhány holdon, jelesül 1926-ban 20 hold volt a virágkertészet. Ezek között van önálló kertész is több.

Hogy érdemes kertészettel foglalkozni, látom abból is, hogy a takarékos, szinte fősvény száz képes volt két év előtt kora tavasszal 1 hold földért 150.000 leit adni, mert a föld jó és mert éppen lakóháza mellett van!

Ezek a feketealmi kertészek mind tanult kertészek és kitanított dolgozók. De arra is van példa, hogy egyszerű magyar kertész fél hold földön tud intelligens életet élni, családot fenntartani és *ez a csodás!* Zürichbe, Erfurtba saját előállítású magvakat küldeni, melyekért svájci frank és német márka szorgalmasan jövőget egyszerű székely kapujához.

Már most egy kérdést: miért maradjon leányaink, nőink számára megközelíthetetlen pálya a kertészet? Mert eddig nem törődünk vele? Ha más pályákon való haladásért tud egy lány a köteles négy gimnáziumon felül még 4—6—8 évet tanulni és a család ezalatt a sok anyagi áldozatért tönkre megy tisztán a reménységért, miért ne tudna 2—3 évig kertészetet tanulni, hol a tanulás sokkal kevesebbe kerül? A megszereshető jövedelem pedig kezdettől fogva nagyobb, mint az irodáké; az élet függetlenebb, természetesebb, mint bármelyik másik. Itt sem kell többet dolgozni, mint pl. az irodákban.

A kertészet elsősorban női foglalkozás. Magyarországon a kertészet fellendülő munkaág; nagyon sokan foglalkoznak a kertészetel, mint mellékkeresettel, de van már 69 nő, akik önálló, kizárólagos keresetnek tekintik.

Jelesen szükséges a falusi, de a városi nőket is tervszerűen felvilágosítani a kertben létező értékekről, melyekkel családjuk egészségét előmozdíthatják, biztosíthatják, jövedelmüket szaporíthatják.

Vegyünk most egy más gazdasági ágat: *a baromfi-tenyésztés, tojásüzem.* Egyike a legjövedelmezőbb foglalkozásoknak, de kell a szükséges

szakértelem a szorgalom mellett.

Nálunk például nincs még kitűnően takarítható modern ketrecz, tojóláda, a csirkéknek kifutó, nincs okszerű táplálás. Az egész ügy a gondolom így és gondolom úgy, kótájára megy. Nálunk nincs majorság hizlalás, mint pl. Stájerországban, honnan ez egész Horvát-Dalmát part lakóit látják el majorsággal. Nálunk ugyan kitörődik, hogy a legtöbbet tojó tyukfajták kerüljenek a majorságudvarba? Ki tanulja, hogy hogyan is kell jövedelmezően egy tyuktenyésztést vezetni?

Hogy pedig egy majorságtenyésztés mit jelenthet értelmes, céltudatos vezetéssel, álljon itt egyetlen példa.

Mult nyáron végig hallgattam egy tanult, gazdálkodó nő (Malspurg asszony) több órán át tartott gazdasági előadását. Az előadó Németországból volt, Hessen-Kassel vidékről való, a szászok kérték le nyári tanfolyamukra. Ott a háboru után szegény volt a nép, a férfiak lezültek, az asszonyok sirtak, tanácstalanul állottak. Csak a kivándorlásra járt az eszük. Ekkor maga Malspurg asszony kezdte meg a gazdálkodásnak bár egy ágát *megjavítani*: a baromfi-tenyésztést, hogy ez által legalább az asszonyoknak munkát biztosítson; jövedelmet, hogy bár a gyermekeikről gondoskodhassanak.

Vándortanítókkal kioktattatta a nőket a szakszerű tyuktenyésztésről; majd tojás-baromfi szövetkezetet létesített s annyira fellendítette a gazdálkodásnak ezt az ágát, hogy most szövetkezeti autó jár hetenkint kétszer a falvakra és az asszonyok már várják tiszta tojásaikkal, majorságukkal a gyűjtőt. A gyűjtőhelyen osztályozzák az árut, csomagolják s indítják a nagy világba. *A forgalomról* egyetlen szám is kellő felvilágosítást ad: tavaly husvét előtt két héttel 100 millió tojást szállítottak Londonba. 100 millió tojás nagy érték s ebből az érték-ből jut minden gazdálkodó asszonynak munkássága szerint. De ott van Magyarország! 1928. évnek az első felében 422 millió tojást szállított Ausztria és Svájc felé, ugyanez alatt a 6 hónap alatt a kiszállított leölt baromfi értéke 216 millió 600 ezer lei volt. Ezt a forgalmat nők csinálták! Magyarországon mindenütt foglalkoznak a jól jövedelmező baromfi-tenyésztéssel, van már 121 olyan család, mely csaknem amerikai stílusban kizárólag baromfi-tenyésztéssel foglalkozik szakszerű tudással és kizárólag a baromfi-tenyésztésből él.

És itt újból egy kérdés: vajjon a mi leányaink, akik iskoláinkban meg tudnak küzdeni annyi nehézséggel; asszonyaink, a kik annyira tisztában vannak a nincsennel, nem tudnának ilyen gazdasági ággal okosan megküzdeni és ez által volnának okos vezetői a kivándorlási hiánynak, züllés és pusztulás prédáinak, a népnek? Hiszen a kivándorlás kenyérkérdés.

Összefoglalva a dolgokat — arról van szó, hogy amint valaki naponként 5—6 órát ül a tanteremben rendes tanítás mellett és még legalább 2—3 órát otthon a begyakorlással; vagy az irodán legalább napi 8 órát, — szánja rá magát és dolgozzék saját otthonában napi 8—10 órát kitartással, szakadatlanul a kertben, a baromfiudvaron és még a ház belterjes, egyéb gazdasági ágában és külön lesz az eredmény, mintha igazságtalan díjakért görbül idegen érdekekért és elhanyagolja háza táát. Éppen a miveit, tanult leányoknak nyújt nagyon sokféle megélhetési lehetőséget a gazdaság, pl. a méhtenyésztés, a tehenészet, a tejtermékek feldolgozása, gyógynövények termesztése, champion gomba termesztése, szárítása, gyümölcskonzervek készítése stb. Legtöbb családnak már nem telik gazdatiszt, intéző tartás, a család fő, az apa nem képes egymaga mindennek utánnanézni, sőt ha akadna egy kis hivatal, kénytelen volna elvállalni. Milyen helyénvaló itt egy értelmes leány, értelmes asszony.

De a vállalkozáshoz felkészültség kell, mert ha nem, beüt a sikertelenség, — a kedvetlenség, — a lemondás és a gazdaság lebecsmérlése.

* Kivonatás közlemény.

Hogy a gazdasági tudnivalókat megtanuljuk, gazdasági iskolákra van szükség. Nekünk Romániában nincs női gazdasági iskolánk. A szászok Medgyesen harmadévenként 24 leányt bocsátanak ki a gazdasági életre elkészülve. Gondoljuk el, mit jelent a falu életében bár egy nő, aki rendszeres szakoktatásban részesült! Aki asszonytestvéreinek okos tanácsadója.

Külföldi gazdasági iskolák közül, mint kitünőt, könnyen megközelíthetőket említem Csehszlovákiában, a kassait; Magyarországon több is van, melyek közül első helyen említem a kecskeméti gazdasági tanítónőképzőt, az Amizoni intézetet Budapesten és a puttnokit. A puttnoki 3 éves, háztartástan, háztartási vegytan, áruismeret, általános és részletes növénytermelés, állattenyésztés, takarmányozás, hizlalás, tejgazdaságtan, baromfitenyésztés, méhészet, konyhakertészet, zöldség és gyümölcsfeldolgozás, fatenyésztés, szőlőmivelés, borkezelés, disznótenyésztés, virágkertészet, kerttervezés — a tantárgyai. Ott nem finnyás, huzódzó kisasszonyokat képeznek, hanem derék, értelmes, dolgozó nőket; nemcsak könyvből, hanem mindent in praktisi tanulnak. Ezen tárgyak mellett tanulnak sok hasznos ismeretet, mire minden intelligens nőnek szüksége van, irodalmat, történelmet, számtant, üzemtant, egészségtant, csecsemő-gyermekápolást stb.

Németségben több mint 40 kitünőbbnél kitünőbb lány-gazdasági-háztartási iskola van. Dánia nagy összegeket áldoz a nők gazdasági képzésére. A gazdasági iskolák sok hasznos tulajdonságot fejlesztenek és a család női tagjaiban levő és ma lappangó, hasznot nem hajtó női erőket életre keltik és nevelik. Ezek a női erők magyar családjainknak, magyar társadalmunknak nagy segítségére lehetnének!

Az 1928 tavaszára tervezett gazdasági tanfolyam látogatók hiányában nem nyílt meg. Lassan érik a gondolat, de hisszük, hogy mire megnyílik a Romániai Magyar Nőegylet és Magyar Nők gazdasági iskolája, lesznek tanítványok is. Ugyanis Központi Titkárságunk egyik főfeladatát tűzte ki mielőbbi felállítását egy női gazdasági iskolának.

Egyelőre még most az ősszel egy vándortanítónőt indítunk meg, ki az okszerű baromfitenyésztésről fog beszélni. A tanítónő egy tapasztalt magyar úri nő, aki családot tart fenn a baromfitenyésztésből.

Ma, mikor a sajtó a férfiak gazdálkodásáról, új módokról, több termelésről állandóan beszél, *soha* szó sem esik arról, hogy is van azzal a minimálisan számított 30—40.000 magyar nővel, kinek gazdálkodó az ura?! Az apja? A férfiak a nőt ilyen szempontból *nem veszik* számításba, a nőnek a kötelességei, munkaképessége nincs mérlegre téve; senki nem feszegeti, hogy nagyon kicsit mondva, *mit jelentene* 10.000 méhésznő, 10.000 baromfitenyésztési telep 10.000 okos kertésznő, mit jelentene a kert, az udvar termékeinek ipari feldolgozása! Micsoda piacok nyílnak a Regát felé! Dobrudza, Besszarábia és általában a Kelet felé! Persze, *megszervezni* is kellene e piacokat. De hát itt vannak a szövetkezetek. Ők megcsinálják. És ne azt várjuk, hogy a vevő keressen fel bennünket, hanem csináljunk úgy,

mint a feketehalmi kertészek, kik alkalmazkodnak a vevő közönség kívánalmaihoz, akik ügynökökkel dolgoznak!

De bele kell kezdeni! Dolgozni kell fanatikus kitartással a mi jövőnkön. Hiszem, hogy siker koronázná a törekvést. Hiszem, hogy a nők ügyessége, leleményessége, kitartása csatlakozva a férfiu tapasztaltségéhez, meglepő anyagi fellendüléshez is vezetne. Hiszem, hogy a magyar nők a gazdasági élet számottevő munkásai közé emelkednek, ha részánják magukat. Produktív munkát kell keresnünk a gazdasági téren!

Szakítani kell asszonyainknak és leányainknak azzal a gondolattal, hogy a romániai magyar társadalom egyhamar olyan megoldásra talál, mely nem teszi égető szükségüvé, hogy asszonyaink és leányaink a családon belül találják meg azt a munkakört, mely nagyobb fokú jóléthez vezetessen!

Bajban vagyunk, segítsünk egymásnak!

Burgonya vetőgumó kiválasztása.

Burgonyatermésünk és annak minősége majdnem kizáróan a jó vetőgumótól függ. Erre kell tehát a legnagyobb súlyt vetni.

A vetőburgonya kiválasztásának egy gyakorlati módjára vagyok bátor gazdatársaim figyelmét felhívni, bár nem teljesen szakszerű, de mégis megközelíti a célt.

Ahol a burgonya egyik főterménye a gazdaságnak, ott a harmados művelés divik. A harmadosok szedik fel tavasszal a vetőburgonyát és természetesen ősszel az egész termést, amely aztán részelésre kerül. Minden nagyobb áldozat nélkül behozható rendszerül, mint ahogy az már sok helyen megvan, hogy ősszel a harmados munkások külön szedik az apró és hibás, valamint külön az egészséges, nagy gumókat. Ez a munkásnak sem jelent nagyobb munkatöbbletet. Az apró — mivel csak selejtes és gyenge minőségű gumókat tartalmaz — etetésre, esetleg ipari célra használható. A nagy gumók összehordása után a gazdaság válogatja ki a tojásnagyságu, vetésre alkalmas gumókat, míg az ennél nagyobbak az étkezési burgonyát adják. Ennek a munkának elvégzése, ha a burgonyaértékesítés nem sürgős, maradhat tavaszra is, amikor a harmados munkások a vetőgumók kiszedésével egyszersmind az egész mennyiséget átválogatják. Az eljárás nem teljesen tökéletes, de olcsó.

Tapasztalatból tudjuk, hogy az így kiválasztott tojásnagyságu vetőgumók a legegészségesebbek, keményítőben dusak és a betegségek iránt ellenállóbbak, mint az apró és a túl nagy gumók.

Sok gazdaságban ősszel vegyesen szedik fel a burgonyát (aprót-nagyot). Tavasszal az így összehordott burgonyából vetnek és így sok selejtes gumó kerül vetésre, ami természetesen a termés mennyiségének és minőségének rovására megy. Tudnék példát felhozni, hogy ugyanannak a minősített burgonyának második évi utántermését, abban a gazdaságban, ahol az általam említettek szerint válogatták a vetőburgonyát, továbbra is minősítették, míg a másik gazdaságban, ahol nem így kezelték a vetőgumót, az utántermést minősítésre alkalmasnak nem találták.

Az említett eljárásnak ezenkívül még más előnyei is vannak. Köztudomásu, hogy az apró burgonya jobban romlik és mivel már a szedés alkalmával ki van válogatva, azonnal etethető, esetleg értékesíthető és így az egész burgonyatermés a romlás veszélyétől könnyebben megvédhető. Megvan még az a nagy előnye is, hogy a visszamaradó ugynevezett nagy étkezési burgonya olyan szép, darabos és egyöntetű lesz, hogy az bátran márkázható és exportálható, miáltal külföldön hírnevünket növelhetjük és az elhelyezési lehetőségeket bővíthetjük.

Vaja.

Fried Sándor.

A mésznitrogén helye és jelentősége a műtrágyák világában.

Írta: Dr. Nagy Endre, a Szamosmegyei G. E. titkára. (Folytatás.)

Zab a gazda mostohája. Rendszeres gazdálkodásnál a vetésforgó végére, egyebütt a legsoványabb földekbe kerül. Helyesen jegyezte meg egyik kalotaszegi kisgazda, mikor egy vad erdőtalajra zabot ajánlott a szakértő. „Igaz lehet az urnak, mert itt már egyszer olyan pompás zab termett, hogy az egerek csak leterdepelve tudták lelelegelni.”

Tény az, hogy az zab az árpánál 2—3 szorta nagyobb, rostosabb gyökérzetével kiküti és feltárja a talaj legrejtettebb tápanyag készleteit is, de az is tény, hogy alig van hálásabb növényünk mésznitrogén trágyázással szemben a zabnál. Itt a befektetett költségnek gyakran 2—3-szorosát kapjuk vissza.

Tengeri és csalamadé nagy nitrogén fogyasztó növények lévén igen hálásak minden nitrogéntrágya s így a mésznitrogénnal szemben is. Kerpely Kálmán, a kolozsmegyei Nagysármáson végzett háborúelőtti kísérletéről beszámolvva mondja, hogy a trágyázatlan tengeri 13'16 q foszfor és nitrogénnel trágyázott 16'12 „

1944 „ szentermést adott. Tengerinél takarékos gazda fészektágyázást is alkalmazhat, bár ez kétségtelenül nehéz dolog, különösen mésznitrogénnel, ahol ki kell várnunk kiszórás után a 7—8 napot s a következő terménynél könnyen bujafoltokat okozhat.

A kukorica igen is meghálálja a műtrágyát és hogy sem a mésznitrogént sem a szuperfoszfátot nem mossi ki a talajvíz s annak utóhatására egész bizonyosan számíthatunk minden olyan esetben, amikor az első évben a szárazság miatt nem érvényesülhetett.

Gyökéres és gumós növényeink közül a répa és a burgonya igen hálásak a mésznitrogénnel szemben. — Ma már a cukorgyárak nem emelnek kifogást a cukorrépa mésznitrogénezése ellen, különösen a szuperfoszfáttal együtt használja a gazda, mely esetben a mennyiség szaporodása mellett a cukortartalmat nem csökkenti. Kerti veteményeink közül különösen a hagyma és paradicsom fizetik meg busásan a mésznitrogént.

Dohány és kender nagy nitrogénfogyasztók lévén, a reájuk áldozott mésznitrogén árát busás kamattal fizetik vissza.

Kérdés, hogy viselkednek a mésznitrogén trágyázással szemben pillangós virágú növényeink. Nitrogénben csak közepesen is gazdag talajokon zabos bükkönynél jó hatása kétségtelenül megállapítható volt, de ez nem érte el a rentabilitás határát. Más volt az eset nitrogénben szegény talajokon. Itt az eredmény meglepően szép jövedelmet hozott a zabosbükkönynél is. Ez főleg annak tulajdonítható, hogy a műtrágya az első fejlődési időszakban a gyökérostok kiképzésére hatott előnyösen s így közvetve a gyökérgumók kifejlődését is elősegítette, fokozva ezáltal a pillangósok nitrogén-gyűjtő, talajgazdagító hatását is. 1922-ben egy fejtrágyázási kísérletet is végeztem zabosbükkönnyel, hol a mésznitrogén a kopasz földig leégette a bükkönnyt. Már katasztrófától tartottam, amikor egy bő eső után mésznitrogénnel fejtrágyázott bükkönnyöm újra kihajtott és majdnem hétszerannyi terméssel fizette meg a mésznitrogén fejtrágyát.

Itt jutottunk el a mésznitrogén, mint fejtrágya, című fejezethez. A gazdáknak gyöngé őszi buza tavaszi felültrágyázásához ma jobb szer nem áll rendelkezésre a mésznitrogénnel. Dr. Engelmann lipcei tanár megfigyelései szerint a gyors hatású chilesalétrom laza és szivacsos szövetképzésre indítja a felültrágyázott buza- vetést s ezáltal a megdülésre, rozsdára és hő-ütésre hajlamossá teszi, míg az állandóan és egyenletesen oldódó mésznitrogénnel a felültrágyázásnak ezek a hátrányai teljesen elesnek.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Temesvár, Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TÖKÉI: 97 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászregényvidéki Takarékpénztár Rt. Szászregényben, Népbank Rt. Bánffyhadon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ. Szamosújváron. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz. — Engedélyezett devizabélyeg. — Betéteket elfogad.

A-uraktár a vasút mellett.

az a Phomás fertőzéstől való mentesítésre vezethető vissza.

A Pythiumos fertőzéstől a kései vetés révén menthetjük meg a répát, mint a papréti eset is igazolja, de a mi viszonyaink mellett a kései vetés ellen oly sok körülmény szól, hogy ezt a védekezési módot ajánlani, illetve elfogadni nem lehet. A mi viszonyaink mellett nagy fontossággal bír a védekezés szempontjából vidékenként az egyes fajták ellenállóképességének tanulmányozása és megállapítása.

Általában, ha a jól beérett répamagot a kellőképpen felmelegedett talajba vetjük, az ebből fejlődő növényke kevésbé fogékony a betegség iránt. A talaj helyes megválasztásával, jó megmunkálásával, a vetés idejével, a mérszben szegény talaj meszezésével, megfelelő trágyázással (foszfortrágyázás, kálitrágyázás esetén kétszeres mérsztrágya adagolása), hengerezéssel, majd kapálással, általában minden olyan eljárással, mely a répanövénykét gyors, erőteljes fejlődésre készíti, közvetve védekezünk a talajban fertőző Pythium és Aphanomyces okozta gyökérfekély ellen. A Phomás gyökérfekély ellen eredményesnek ígérkezik a répamag pácolása. A másik két gyökérfekély okozónál, melyek a talajba vannak, így védekezni nem lehet. Éppen a kórokozó életviszonyaiból következik az, hogy ha száraz a tavasz s a nedvességben fertőző két gomba fejlődésére nem kedvezők a viszonyok, akkor a Phomás fertőzést megakadályozhatjuk a vetőmag pácolásával. Az áztató csávázás a répánál nem alkalmazható, mert a különböző nagyságu gomolyokat a víz egyenetlenül duzzasztja meg, azonkívül nagy terület szükséges a megszáritáshoz, a forgatás is sok dolgot ad s ha a vetőmag nem szárad ki teljesen, a vetőgépből nem hull ki egyenletesen, ezenkívül már régi kísérletek eredménye szerint a több nedvességet tartalmazó répamag, a fogékonyabb a gyökérfekélyre.

A Phomás gyökérfekély ellen higany- és réztartalmu porpácoló szerekkel jó eredményt lehet elérni, vagy pedig az u. n. gyorscsávázó eljárással, melynél erősebb töménységű réz és higanyos csávázó oldatot (pl. 2%-os Higosant), egyenletes elosztással juttatunk a répamagra (100 kg. répamagra 6—8 liter). Ez a folyadékmenyiség még nem duzzasztja meg a répamagot, de már megöli a répagomolyon levő Phomát, sőt az utólagos fertőzéstől is megvédi, mert vékony kéregként veszi körül a répamagot a csávázószer, melyet a talajnedvesség is oldatba hoz.

Kisebb szakközlemények.

A ribizke ragyája igen gyakori betegség. A ragyát három gombafaj is okozhatja, annak jelentkezése a betegséget okozó gombától függ. Lehet a ragyafolt nagy, tejfehér színű, élesen határolt kerekded vagy szögletes, lehet apró szabálytalanul szögletes, barnászörösszínű élesen határolt és lehet végül apró kiemelkedő fehér talaj, amelyet egyideig a levélzet felhámja takar. Mind a háromféle ragyabetegség ellen a bordói lével való permetezés teljesen kielégítő védelmet nyújt. Ahol a betegség gyakran fellép, a védekezést még rügyfakadás előtt el kell végezni 2%-os bordói lével való permetezéssel. Rügyfakadás után közvetlen elvirágzás után kell 1%-os oldattal permetezni s ha a betegség esetleg még mutatkozna, ugyanezen oldattal a permetezést meg kell ismételni. A lehullott leveleket össze kell szedni és el kell égetni. Ősszel a bokrok alja egy ásonyom mélyen felásandó, hogy a talajra került fertőző anyag a mélybe jusson s ott elpusztuljon.

Az okos gazda tizparancsolata: 1. El ne mulasztja a vetőmagvak csávázását. 2. Ne csak buzát, hanem rozsot, árpát és zabot is csávázz. 3. Porzolt porpáccal csávázz. 4. A csá-

vázószer használati utasításait pontosan tartsd be. 5. Óvakodj a hamisítványoktól. 6. Csak megbízható kereskedőnél vásárolj. 7. Végy papírt meg ceruzát a kezvedbe és magad számitd ki, hogy mit nyersz akkor, ha rézgálic helyett Porzollal és Higosannal pácolsz. 8. Ha kételkedsz, végezz kicsinyben kísérletet a földeden; csávázatlan, rézgálic csávázott és Porzollal vagy Higosannal pácolt parcellákon. Nézd, kérdezd meg a legközelebbi szomszédod. 9. Rézgáliccal ne csávázz. 10. Tapasztalataidat gazdatársaidal is közöld.

Melyik az elavult és melyik az új csávázószer? Az elavult és nem megbízható csávázószer: a rézgálic. Az új és jó csávázószer: a Porzolt porpác. Nem szabad ma már rézgálic csávázni, mert általános tapasztalatok szerint a rézgálic csávázás nagy mértékben rontja a vetőmagvak csiraképességét. Ebből pedig az következik, hogy több magot kell elvetni, máskülönben nem lesz elég sűrű a vetés. Megállapítást nyert az is, hogy a rézgálic az üszögbetegségek ellen sem mindig véd. Végül a rézgálic csávázás csökkenti a termés mennyiségét. Mivel pácoljuk tehát a vetőmagot? A PORZOL a kőüszög ellen tökéletes védelmet nyújt és egyáltalán nem bántja a vetőmag csiraképességét, sőt fokozza. A mag fehérszínű lesz, a vetés sűrű lesz és dusan bokrosodik. Mindezeknél fogva nincsen szükség több vetőmagra és nagy termésmennyiséghez jutunk. Végül a PORZOL-lal pácolt vetőmagvakat sem az egerek, sem a varjak nem pusztítják.

Anyarozs. Az anyarozs a rozsra egy igen gyakori gombabetegsége. A kár, amit ez a gombabetegség okoz, többnyire jelentéktelen, ámde nagy hátrány keletkezik azáltal, hogy az anyarozs a cséplés alkalmával a mag közé kerül s annak értékét lényegesen csökkenti, mert az ilyen rozsból készült liszt, illetve korpa, embernek és állatnak egyaránt ártalmas. Arra kell tehát törekedni a gazdának, hogy a gomba-fellépésének lehetőleg elejét vegye. Erre nézve a következők veendő figyelembe: vetőmagul anyarozsmentes vetőmagot használjunk. Az anyarozsot könnyű felismerni és így e követelménynek eleget tenni nem nehéz. Ha csak lehetséges, sorvető géppel vessük a magot, mert ilyen formán a vetőmag megfelelő és egyforma mélységre kerül, erőteljesen és egyenletesen fejlődik s rövidebb ideig van kitéve a fertőzésnek, mint a kézzel vagy szörva vetőgéppel vetett vetőmag, amely egyenetlenül fejlődik. Ha nagyobb mérvben mutatkozik az anyarozs, aratás előtt gyermekekkel kell azt szedni. A felmerült munkaköltség bőségesen megtérül, mivel az anyarozs gyógyszerárban igen jól értékesíthető. Cséplés után jól kell rostálni, hogy az anyarozstól lehetőleg megszabadítsuk a magot, ami nem ritkán sok nehézséget okoz, mert az apró vagy a cséplés alkalmával darabokra tört anyarozsrészek nem könnyen távolíthatók el. A rozsföld közelében fűvel benőtt utakat és árkokat a fűvek virágzása előtt le kell kaszálni, minthogy az anyarozs a vadontermő fűveken, főleg az angol herén és tarackon előfordul s ezekről átterjedhet a rozusra. A buza és árpakalásokban is találunk néha anyarozsot, ez azonban olyan ritka eset, hogy nincs is gyakorlati jelentősége.

A csalamádét gyakran meglepi a rozsdás, mely rajta kezdetben barna, kerekded kis duzzadásokat okoz, melyek később fekete színű hosszúságú és széles sávokat mutatnak. Mivel az erősen rozsdás csalamádé etetése a vemhes állatokra ártalmas lehet, olyan vidéken, ahol a csalamádé megszokott rozsdásodni, ne vessük sűrűn, mert a levegő és világosság megakadályozza a rozsdás elszaporodását.

Zöld moszat ellen, mely a szabadban álló vízhordókban, vagy víztartartómedencékben képződik és sokszor kellemetlenné válik, úgy védekezhetünk, hogy a vízbe egy kevés feloldott kérgálicot öntünk. Az ivóvízes hordókat, amelyekkel így rézgálic keverni nem lehet, állandóan be kell takarni a nap sugarai ellen.

Törvények, rendeletek.

A posta vezérigazgatóság rendelete értelmében a gabonaidény tartalma alatt a gabonaüzletkötésekre vonatkozó telefon és távirdai beszélgetések elsőbbségben részesülnek.

Szentesítették a kisajátított földek szabad forgalmáról szóló törvényt. A kisajátított földek szabad forgalmáról szóló törvényt szentesítették. A Cuvántul azt írja, hogy ennek a törvénynek végrehajtási utasításában bizonyos óvintézkedéseket fognak tenni arra nézve, hogy megakadályozzák, hogy a magyar és német kisebbségek visszavásárolhassák a földeket a román parasztoktól. A Cuvántul azt is írja, hogy bizonyos konfliktus áll elő a törvény és annak gyakorlati alkalmazása között. Abban a pillanatban, mikor a földek felszabadulnak, minden hitelező elárverezhető a földet, árveréssel pedig bárki megveheti. Viszont a törvény előírja, hogy csak az vásárolhat földet aki meg is műveli. Ezt a konfliktust a törvény végrehajtási utasításával igyekeznek majd kiűszöbölteni.

A mezőgazdasági gépek és gépjárművek forgalmáról szóló törvény szerint a hitelbe vásárolt gépeket perlés nélkül el lehet árverezni. A Monitorul Oficialban megjelent az ipari, mezőgazdasági és géperező járművek hitelben való eladásáról szóló törvény, mely ezeknek a gépeknek részletre való eladását, a vételár behajtását, a jelenlegi törvénytől eltérően állapítja meg. Az új törvény mezőgazdasági gépfogalma alatt érti a cséplőgépeket, lokomobilokat, gőzekéket és általában minden motorikus erővel hajtott gépet, amennyiben azok vételára a huszonegyezer lejt meghaladja. Ipari gépek alatt értjük ugyanancsak a huszonegyezer lejnél drágábban vásárolt malomberendezési tárgyakat, benzinmotorokat, textil, olaj, téglagyári berendezéseket, öntözésközeteket, cukor, cement, szeszgyári és faipari gépeket. Géperező jármű fogalma alá sorolja a törvény az autotraktorokat és motorbicikliket. Amennyiben az eladó és a vevő másként nem egyeztek meg, a gépek adás-vételére az új törvény bír joghatállyal, mely szerint az eladó tulajdonosa marad a részletre eladott gépeknek, ha azt a vevő birtokába is bocsátotta. Az adásvételi szerződés közokiratban kötendő meg és a törvényszéknél felmutatandó, ahol különleges regisztret állítanak fel, mely a gép tulajdonjogának állását feltünteti. Az eladó harmadik személlyel szemben is fentartja tulajdonjogát a bejegyzés keltétől számított öt éven át. A törvény kimondja, hogy még vis major-ért is a vevő felel, az átadás időpontjától kezdve. Az eddigi végrehajtási eljárástól teljesen eltérő módon szabályozza a törvény a hitelezők kielégítését. Ha a részleteket vevő nem fizeti meg, úgy eladó minden pereskedés nélkül, a bíróságnál kérheti a hitelben vett gép elárverezését, de követelheti a gép visszavételét is, s ebben az esetben a gép értékét a bíróság állapítja meg. Késedelem csak akkor állhat elő, ha a vevő két egymásután esedékes részlettel van hátralékban és ha az ebből származó követelményekre eladó vevőjét figyelmezteti. Ha a harmadik részlettel is elmarad az adós, csak abban az esetben van joga a gép elárverezését, vagy visszavételét követelni. Az új törvény büntetést állapít meg az ellen a vevő ellen, aki a tulajdonjog fenntartásával vásárolt gépet értékben csökkenti, vagy a hitelezőt más módon kijátssza. A törvény nem alkalmazandó abban az esetben, ha az autó, vagy más motorerejű jármű vevője abból a célból vette, hogy üzlete körén belül tovább adja.

Vegyes közlemények

Időjárás: A botfalusi cukorgyár meteorológiai megfigyelő állomása 1929. év augusztus hóról a következő feljegyzéseket eszközölte: A maximális légnymás 721.5 volt augusztus hó 29.-én. A minimális pedig 711.9 volt augusztus hó 8.-án. A legnagyobb meleg +34.5° C. volt augusztus 11.-én. A legkisebb meleg +6.0° C. volt augusztus hó 31.-én. Az augusztus havi átlagos hőmérséklet +20.74° C. volt. — A legnagyobb csapadék 18.2 mm. volt augusztus hó 6.-án. A csapadékok egész havi mennyisége 39.7 mm. volt. — A csapadékos napok száma 13.

A Németországba küldött erdélyi magyar kisgazdaijak hazaérkezése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a folyó év tavaszán 8 erdélyi kisgazdaijút küldött ki Németországba egy féléves tanulmányuttra. A gazdaijakat német kisgazdákhöz, mint családtagokat munkások gyanánt osztotta be az egylet a Német Gazdaszövetség útján és az E. G. E. megbízottja több ízben végiglátogatta az ifjakat, hogyan viselik magukat és hogyan felelnek meg a hozzájuk fűzött várakozásoknak. A legutóbbi látogatás eredményeképpen örömmel állapította meg az E. G. E., hogy a gazdaijak igen szorgalmasan dolgoztak, mezőgazdasági téren gazdag tapasztalatokat szereztek, látókörük bővült, megtanulták a német szorgalommal és kitarással való alapos munka végzését. A gazdaijak szeptember hó folyamán egy 10 napos tanulmányi kirándulásra mennek Németországba, azután Csehszlovákián, Prágán, Budapesten keresztül jönnek haza, hogy tanulmányaikat a saját és kisgazdatársaik javára gyümölcsösztethessék. Az E. G. E. az idén harmadik éve, hogy ezen akcióját folytatja és a jövő év márciusában ismét kiküldi azokat a kisgazda ifjakat, akik tanulni és haladni vágnak.

Mihalache földmívelésügyi miniszter tanácskozást folytatott a Banca Naționala kormányzójával, akitől a mezőgazdasági és szövetkezeti hitelek feltételeinek enyhítését kérte a termés finanszírozása érdekében. Burileanu ígéretet tett, hogy a bank messzemenő támogatásban fogja részesíteni a gazdákat és a szövetkezeteket.

Mezőgazdasági és háziipar kiállítás Bethlenben. Október 13—14 napjain rendezi mezőgazdasági és háziipari kiállítását a Szamosmegyei Gazd. Egylet Bethlenben. A kiállítás a megye ezévi egyik legnagyobb kultúreseményének ígérkezik. A gazdaközönség soraiból naponként érkeznek a bejelentések, melyek közül több érdekes bemutatás ígérkezik. Így értesülésünk szerint gr. Bethlen Géza működésben lévő kukoricaszórtépő gépet és a takarmányfelék konzerválását fogja tanulságos módon szemléltetni. Váradi és Szigyártó cég Dés, hangszórós rádiójával fogja szórakoztatni a gazdákat. Szabó Lajos Dés, a vasváltókékek különböző típusait mutatja be. Igen szép és változatosnak ígérkezik a *gyümölcskiállítás*. A kiállítás sikerét előre biztosítják a kitűzött jutalomdíjak. Ezek közül felemlítjük, hogy az *Erdélyi Gazdasági Egylet Irodalmi és Könyvkiadó vállalata* két gazdaköri könyvtár, *Schöppner* Sámuel sövényfalvi birtokos 1000 drb. szőlőoltvány. P. Nagy Sándor Retteg, 300 kg. nemesített buzavetőmag, *Ambrosi-Fischer* Nagyenyed 100 db. gyümölcsoltvány, gr. Bethlen László rettegi faiskolája 30 drb. gyümölcsoltvány, F. Spodheim București 20 Porzol, *Nitrogén műtrágyagyár* 500 kg. mésznitrogén, „Magyar Nép” szerkesztősége 34 db-ból álló népkönyvtárt, „*Minerva*” bizt. intézet Kolozsvár 1 mezőgazdasági gép, Moskovits Ipartelep Nagyvárad növényvédelmi szerek jutalomdíjakat ajánlottak fel. A kiállítás költségeihez hozzájárultak: Mezőgazd. Bank Kolozsvár 2000, gr. Bethlen Béla 1000, Pop Victor 500 Leivel. Ujabb jutalomdíjak és bejelentések naponként érkeznek.

A Kisküküllővármegyei Mezőgazdasági Kamara szept. hó 14-én tartotta meg alakuló gyűlését. Elnöknek választották: *Negrutiu* Emilt, alelnöknek: Dr. *Gyárfás* Elemért és *Hosszu* Justint, titkárnak: *Platon* Nicolaet, az igazgatóválasztmány tagjai lettek: *Hosszu* Justin, *László* János és *Schöppner* Sámuel, ellenőröknek választották: *Maier* Ioant és *Ambrosi* Mihályt, Póttagnak választották: *Pekri* Gézát, a Kisküküllőmegyei Gazdasági Egylet alelnökét. E koalíció ellen *Maier* Alexandru, a dicsőszentmártoni „*Vultur*” bank igazgatója foglalt állást, aki az alkalmat felhasználta arra, hogy a Kisküküllővármegyei Gazdasági Egylet ellen támadást intézzen, kétségbe vonta, hogy az jogosított volna működni és vitatta, hogy törvényesen elismert egyesület volna. Követelte, hogy az egyesület vagyonát a kamara vegye át. Fel szólalónak e kijelentései méltán csatlakoznak a megyei tanácsban tavaly tartott beszédéhez amelyben ellenezte azt, hogy a megyei magyar felekezeti iskolák segélyben részesüljenek.

A Csikmegyei Gazdasági Egyesület folyó évi szeptember hó 29-én Csikszentmártonon, az állat díjazással egyidejűleg ekebemutatót rendezett. A felcsiki községek gazdái részére ugyanilyen bemutatót tartott az egyesület szept. 30-án d. e. Dánfalván és d. u. Tapolcán.

A Nemzeti Bank terméskölcsönt folyósít. A Banca Nationala igazgatósága elhatározta, hogy a szövetkezetek központi bankjának a termés finanszírozásához és értékesítéséhez szükséges kölcsönt folyósítja. E bank elő egeket nyújt a beszállítandó gabonára, amelyek a szövetkezetek központi raktárába lesznek beraktározva. A leszámítási kamatláb 9 és fél százalék.

A biztosító intézetek ez évi jégkampánya befejezést nyert. A központi iroda már teljesen elkészült a számadásokkal, melyekből megállapítható, hogy az idei jégüzlet *jelentékenyen kisebb nyereséggel végződött, mint a múlt esztendei*. A kimutatás szerint a jégkampány *tízszázalékos nyeresége 5 millió lej*. Az összes díjbevétel viszont 30 százalékkal volt kevesebb, mint 1928-ban. Az idei jégkampány kedvezőtlen kimenetele egyrészt arra vezethető vissza, hogy az alföldeken a hideg tél következtében a vetés teljesen kifagyott és így a gazdák nem biztosítottak, másrészt a kartell magas biztosítási díjaira, amelyeket a mai gabonaárak mellett a gazdák nem bírnak fizetni.

Szarvaskerep vetőmagot keres bármily mennyiségben Mauthner Ödön Magtermelő és kereskedelmi R. T. Megkeresések közvetlenül küldendő címére. (Budapest, VII. Rottenbillier-u. 33.)

Baromfitenyésztési előadások a falusi nők számára. A Romániai Magyar Nők Központi Titkársága (Kolozsvár, Farkas u. 8.) november 1-től december hó 15-ig terjedő időben baromfitenyésztési szakelőadásokat rendez az erdélyi magyarlakta falvakban. A központi titkárság felhívja mindazokat a munkatársait, szövetkezeti, gazdaköri vezetőket, papnékat, tanítónékat és földmívelő asszonyokat, leányokat, akik a falujukban a baromfitenyésztésről előadásokat ohajtnak hallgatni és előadás helyéről, hallgatókról és az előadó egy napi el látásáról való gondoskodást vállalják, hogy ezen szándékukat a fenti címre bejelenteni sziveskedjenek. Az előadás anyagi fedezetére 500 lei hozzájárulási díj fizetendő mindössze. Az összeg a bejelentéssel egyidejűleg küldendő be. Az előadások idejét a központi titkárság állapítja meg. Az előadások tartására özv. Bodor Ákosné urnőt kérte fel a központ, aki maga személyesen igen szép sikerrel folytatja a baromfiak tenyésztését nagyban. A nők gazdasági ismereteinek fejlesztését célzó előadások tartására vonatkozó felhívást br. Huszár Pálné, gr. Bethlen Györgyné, dr. Mikó Lőrincné és br. Mannsberg Margit irták alá.

Az Erdélyi Gazda szeptember hó 15-i és október hó 1-i számaint szerkesztőnknek a sepsiszentgyörgyi kiállításon való elfoglaltsága miatt, a mai kettős számban küldjük Tisztelt olvasóinknak.

Pályázat fajszőlő részes művelésére. A *Bethlen kollegium* versenytárgyalást hirdet a *miriszlói* határban fekvő 20 kh. 433 öi kiterjedésű szőlőbirtokának felújítással, valamint az ezen szőlőtől 4 km. távolra eső 3 kh. 1130 öi kiterjedésű *marosdécsi* pusztaszőlőjének betelepítéssel kapcsolatos részes művelésére. Részletes felvilágosítást a kollegium gazdasági hivatala ad, ahová az ajánlatok *f. évi október 31-ig adandók be* írásban. Dóczy Ferenc rektor-prof.

A forgalomban levő csávázó szerekkel való kísérletek eredménye. A temes-torontál megyei mezőgazdasági kamara az izvíni állami mintagazdaságon ellenőrző kísérleteket végzett 7 féle csávázó szerrel. A kísérletek annyiban bírnak jelentőséggel, hogy a különféle neveken forgalmazott csávázó szerek közül tájékoztatást nyújtanak a gazdáknak a tekintetben, hogy melyiket használhatják legjobb eredménnyel és leggazdaságosabban. A 7 féle szerrel végzett kísérlet közül a 4 parcellán alkalmazott Porzol lal végzett kísérlet bizonyult a legjobbnak, mert a legtöbb növény és szem a Porzollal kezelt magból lett. Azonkívül a Porzol használata által holdanként 10 kg-nál kevesebb vetőmag szükséges, viszont más csávázó szerekkel szemben holdanként legalább 10 százalékkal több termés lesz, a kékkövel való csávázással szemben pedig 20—26 százalékkal nagyobb terméshozam érhető el. Ennélfogva csávázzuk vetőmagvainkat kizárólag Porzollal, melynek ára már a vetőmag mennyiségénél megtakarított 10 százalékból megtérül.

A kormány 4 millió lejt bocsájtott az állategészségügyi hatóságok rendelkezésére a *száj- és körömfájás leküzdésére*. A romániai élőállatpiacon a legutóbbi hónapokon rendkívül súlyos helyzetet idézett elő a nagymértékben fellépő *száj- és körömfájás*. Különösen az export szenvedett jelentős veszteségeket a járvány következtében, mivel az állategészségügyi hatóságok azokat a területeket, ahol a betegség fellépett, zár alá vették. E rendszabályon kívül a földmívelésügyi miniszterium a járvány leküzdése végett a napokban 4 millió lejt bocsájtott az állategészségügyi hatóságok rendelkezésére, hogy a betegség továbbterjedésének megakadályozása céljából az állatorvosokat elegendő gyógyszerrel lássák el.

A Csiki Magánjavak mill. árdos ügyében a román kormány október 3-ig kell felvilágosítást adjon a Népszövetségnek. Emlékeztetes, hogy a törvénytelenül kisorsított Csiki Magánjavak igazgatósága hosszú éveken keresztül tartó kálváriajárás után végre úgy határozott, hogy elvitathatatlan igazságát a legfelső fórum előtt, a Népszövetség-nél keresi meg. Közel két hónapja már, hogy a hatalmas birtok-komplexum vezetőségének megbízottai Genfben voltak s szabályszerűen beterjesztették a Népszövetség főtitkárságához a székelység panaszát. A népszövetségi titkárság erről a tényről nyomban hivatalos formában is értesítette a román kormányt, miután a panaszok tárgyalására vonatkozó szabályzat ezt előírja. A panaszra a román kormány jogja, sőt kötelessége memorandum formájában megtenni észrevételeit, mind ez ideig azonban a román kormány ezirányu memorandumja nem érkezett be a népszövetségi titkársághoz. Ez a késelelem arra indította a genfi titkárságot, hogy újabb figyelmeztetéssel forduljon Bukarestbe ebben a kérdésben. A Népszövetség ez újabb leirata már pontos határidőt szab meg a román kormány számára a memorandum beküldésére, amennyiben előírja, — hogy a vonatkozó szabályok szerint Romániának legkésőbb október harmadikáig föltétlenül be kell terjesztenie észrevételeit.

PIAC.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület által Sepsiszentgyörgyön megtartott ipari és mezőgazdasági kiállításon arany, ezüst és bronz éremmel, továbbá diszoklevéllel kitüntetett sepsiszentgyörgyi iparosoknak a kitüntetéséről szóló diszokleveleket az Iparos Otthon vezetősége ünnepélyes keretek között osztotta ki szept. 22-én. A Brassói Székely Társaság, valamint a tusnádi és papolci Hitelszövetkezetek hasonlóképpen ünnepélyes keretekben fogják átadni tagjaiknak a kiállításon nyert kitüntetésekét.

Közös gyümölcsfa és szőlőoltvány beszerzés. Felhívjuk gazdatársaink szives figyelmét arra, hogy mint minden évben, az idén is közösen szerzi be az egyesület a tagjai részére szükséges gyümölcsfa és szőlőoltványokat. Kérjük érdekelt tagtársainkat, hogy őszi vagy tavaszi szükségletüket szíveskedjenek mielőbb bejelenteni az E. G. E. titkári hivatalához.

Mezőgazdasági Múzeum Erdélyben. Ezelőtt 50 évvel alakult meg a Székely Nemzeti Múzeum. Azóta gyönyörű intézménnyé fejlődött ez a Székely Mikó kollegium vezetése alatt Sepsiszentgyörgyön és tárgyai hatalmas palotában nyertek méltó elhelyezést. Erdély gazdaközönsége e kulturális intézményt ki kellene bővítsse egy mezőgazdasági csoporttal, hogy ide összehordható legyen minden, ami összeköti a mezőgazdasági kultúra múltját, jelenét és jövőjét. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület, a Székely Nemzeti Múzeum mezőgazdasági csoportja részére való anyaggyűjtést egy magminta gyűjtemény adományozásával kezdette meg és felkéri mindazon gazdákat, akik mezőgazdasági vonatkozású muzeális értékű tárgyak felett rendelkeznek, bocsássák azokat a Sz. N. M. rendelkezésére, lehetőleg díjtalanul. — Ha az adakozások megkezdődnek, bizonyára hamar kiépíthető lesz a múzeum mezőgazdasági csoportja.

A Mezőség lentermelési eredményei. A gabonatermelés egyre veszt jelentőségéből, a gazdaközönség azért igyekszik az ipari és kereskedelmi növények termelésére áttérni. A mai alacsony terményárak mellett az természetes is. — A székelykeresztúri ten- és kenderfeldolgozó gyár az idén újból megkezdte üzemét egyelőre csak igen korlátozott területen és kimondottan jó lentermelő vidékeken. A Mezőségen az idén 5 gazdaság termelt lenet összesen 56 kat. holdon. E területen összesen 9500 mm. len termelt, vagyis kat. holdanként 264 mm. A holdankénti bruttó jövedelem keréken 7000 L. volt. — Összehasonlítva ezt egy magas átlagu 10 mázsás árpa, zab vagy buza-terméssel, amelynek bruttó jövedelme 3000—6000 L. a mai körülmények között a lentermelés jövedelmezőbb volt a gabonatermelésnél.

Ausztria beviteli tilalmat rendelt el a romániai élőállatokra. A Románia állatállományában fellépett járványos betegségek, főleg a száj- és körömfájás következtében Csehszlovákia beviteli tilalmat rendelt el a romániai élőállatokra. A tilalmi rendelet következtében a romániai exportőröket súlyos anyagi veszteség érte. Csehszlovákia példáját most követte Ausztria. A bécsi piacra csak abban az esetben engedik be a romániai élőállatokat, ha az illetékes állatorvosi hivatal igazolja, hogy a származási helyen az állatok között nem fordult elő járványos betegség és a szállítmány minden tekintetben egészséges.

Termény- és állatárak Szatmáron.
Terményárak. Buza 540—560, rozs 340—360, árpa 350—380, zab 280—300, tengeri ó szemes 440—480, tengeri új csöves 100—130, lóhere 1500—1800, lucerna 1600—2000, korpa 240—260 lei mázsánként vagontételben.

Állatárak. Könnyű sertés 80 kg., 36—38, félnehéz 80—120 kg., 38—42, urasági prima, 180 kg.-on felül 46, gyöngye minőségi vágótehén és ökör 13—14, jobb minőségű vágómarha 16—16, elsőrendű hizott jószág 26—28, szopós bornyu 24—28 lei kilogrammonként. Az állatvásárok lassankénti megnyitásával az árak előreláthatólag csökkeni fognak.

Baromfiárak. Kővér liba 300—400, soványliba 170—180, pulyka 400, kacska kővér 200—250, sovány 100—150, tyuk 140—150, csirke 50—90, tojás 5 lei páronként.

Terményárak Kolozsváron.

Buza I. oszt. 570, buza II. oszt. 550, árpa II. takarmány 340, zab I. oszt. 400, zab II. oszt. 350, tengeri keményszemű 500, tengeri lófogú 480 lei métermázsánként.

Tej és tejtermék árak Kolozsváron. Tehén tej 8, bivaly tej 12, tejszín 40 lei literenként, teavaj 150, főző vaj 160, tehén turó 25, juh turó 60, juh sajt közönséges 50, csemege 65 lei kilogrammonként.

Gyümölcsárak Kolozsváron. Alma közönséges I. oszt. 6, II. oszt. 4, alma faj I. oszt. 8, II. oszt. 5, körte I. oszt. 14, II. 11, szilva besztercei I. oszt. 12, II. oszt. 10, őszi barack I. oszt. 10, II. oszt. 7, dió I. oszt. 28, II. oszt. 24, szőlő I. oszt. 28, II. oszt. 25, görögdinye I. oszt. 6, II. oszt. 4, sárga dinnye I. oszt. 8 lei kilogrammonként.

Zöldségárak Kolozsváron. Murok 2 lei kötése, zeller 1 lei darabja, hagyma 2 lei kg.-ként, káposzta 5, vörös káposzta 2 lei feje, retek 2, sütőtök 8, cékla 3 lei darabja, petrezselyem 3 lei kötése, karalábé 2 lei darabja, fokhagyma 26 lei kg.-ként, kelkáposzta 2 lei darabja, burgonya 250 lei kgi-ként, torma 2 lei kötése.

Nagybányai gyümölcsárak. Nagybánya vidékén megjelentek a külföldi exportőrök. A tükör almáért (hibátlan Batul, Jonathán, Arany-pármén stb.) mmként 8—900 Leit fizetnek — tehát 50-60%-kal többet mint a buzáért. A másodosztályu alma 5—600 Lei, a hullott alma 100—120 Lei. A körte ára I. oszt. 1000—1200 Lei, II. oszt 6—700 Lei. A diót leginkább az amerikaiak keresik. Az ára még nincs kialakulva. Az exportőrök többnyire külföldi kocsikban rakodnak és nem veszik igénybe a C. F. R. kocsijait, mert félnek, hogy azokat csak megkésve és drágán kaphatják meg.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei. Yastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Gazdasági szakiskolát végzett szerényigényű egyén, több évi gyakorlattal gazdasági állást keres, disz, konyha és gyümölcs kertészet szakszerű vezetését is vállalom. Szíves ajánlatot a kiadóhivatal továbbít. 170

Szakképzett kertész, disz, konyha és gyümölcs-kertészeti állást keres mielőbbi belépésre. Szíves ajánlatot a kiadóhivatal továbbít. 170

Földmives, tejellenőri, söffőri, motorkezelői vizsgát tett 40 éves, 15 évi gyakorlattal állást keres. Címe: Szahuka. Iia, jud. Hunedoara. 218.

Belterjes gazdaság vezetésére százalékos kezelés mellett, kaucióképes gazdatiszt kerestetik. Ajánlatok a fizetés megjelölésével, az E. G. E. Titkársághoz küldendők be. 258

Hosszu gyakorlattal, szerény igényű okleveles gazdatiszt azonnali vagy későbbi belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 259

Radnóti uradalmunkban 9 darab 1½—2 éves kitűnő kondícióju mangalica tenyész kan eladó. Az árra nézve értekezheini alólítottnál, vagy a radnóti uradalmi intézőségé. Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsa. 265

248

**Az
odvosi 3. számú
vöröskalászu
buza**

vetőmagja megrendelhető a földmívelési miniszterium vetőmagakciója keretein belül kedvezményes áron

dr. Konopi Kálmán
buzanemesítő gazdaságában,
Odvoson, up. Conop, Arad megye.

A t. gazdák figyelmébe!

Használjatok az őszi vetésekhez műtrágyákat különösen
szuperfoszfátot

mely könnyen oldható foszforsavat tartalmaz, mert csak így lehet nagy terméseket elérni.

Ajánljuk különösen a szuperfoszfátot könnyen oldható foszforsavtartalommal. A beltartalmat garantáljuk és eladunk bármely mennyiséget könnyű fizetési feltételek mellett.

Birtokunkban van számos elismerőlevél azon gazdák részéről, akik szuperfoszfátot használtak. Érdeklődők forduljanak rendelés vagy bármilyen felvilágosítás ügyében a társaság központi irodájához vagy pedig képviselőinkhez.

„PHÖNIX”

Fabrică de Acid sulfuric și produse Chimice, Soc. Anonimă
Baia-Mare 244

DEERE & Co

gazdasági gépgyár Moline (Illinois) U. S. A.
Alapítatott: 1824. 12 gyártelep. Alaptőke 1050 millió dollár

ERDÉLY GAZDAKÖZÖNSÉGÉHEZ!

Tisztelettel tudomására hozzuk Erdély tisztelt gazdáinak, hogy

JOHN DEERE

TRAKTORAINK

és egyéb gyártmányaink kirórolagos vezérképviselőt Erdély területére az

Automobilia S. A. R. cégnek Oradea-Nvárad

adtuk át. Bulv. Regele Ferdinand 2.

Fenntnevezett vállalat készséggel szolgál mindenkor
árajánlattal és szívesen mutatja be gyártmányainkat.

263

Tisztelettel: DEERE & COMP., Moline. U. S. A.